

II. ULUSLARARASI ADLİ BİLİMLER VE HUKUK KONGRESİ ÖZET KİTABI

4-6 Mayıs 2018
Şanlıurfa

GAP ZİRVESİ

Editörler

Doç. Dr. Cengiz GÜL
Hasan SURKHAYLI

2018

ISBN 978-605-9885-87-4

KONGRE ÖZET KİTABI

2. ULUSLARARASI HUKUK VE ADLİ BİLİMLER KONGRESİ

4-6 Mayıs 2018

Şanlıurfa

Editörler

Doç. Dr. Cengiz GÜL
Hasan SURKHAYLI

İKSAD YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI: 2014/31220)
TÜRKİYE

TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E-mail: info@iksad.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

Iksad Publications - 2018©

Yayın Tarihi: 15.05.2018

ISBN – 978-605-9885-87-4

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

2. ULUSLARARASI HUKUK VE ADLİ BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

4-6 Mayıs 2018, ŞANLIURFA

DÜZENLEYEN KURUM

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa TALAS

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Mustafa Latif EMEK

GENEL KOORDİNATÖR

Kaldygul ADILBEKOVA

KOORDİNATÖR

Hasan SURKHAYLI

DAVETLİ KONUŞMACI

Doç. Dr. Cengiz GÜL

FOTOĞRAF GALERİSİ

...ZİRVE'DE ÇEKİLEN TÜM RESİMLERE İKSAD KONGRE TOPLULUĞU FACEBOOK GRUBUNDAN ULAŞABİLİRSİNİZ.

ULUSLARARASI HAKEMLİ

**BİLİM VE DANIŞMA
KURULU**

ULUSLARARASI GAP ZİRVESİ

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

DR. ABDULHAMİT ŞUAYB	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KİSTAUBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDULHALİM AYDIN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİKALIK KUNİMJAN	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİGAPPAR MAVLYANOV	KYRGYZSTAN NATIONAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDULLAH KIRAN	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ADEM ÜZÜMCÜ	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
DR. ADNAN OKTAY	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. ADİL AKINCI	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET BOZYİĞİT	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET GÜNDÜZ	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. AKIN YİĞİN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMED SALİH ABDULVEHHAB	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET İHSAN KAYA	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET KAYAĞLU	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET BERKİZ TURP	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ADNAN KİRMİT	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET KULAŞ	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMED LİD	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET SOLMAZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET MAZLUM	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET ULUSOY	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. AİOMİ KITAGAVA	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKİRA HIBIKI	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKMARAL S. SYRGAKBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ EROL	EGE ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ RIZA GÜL	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİA R. MASALİMOVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALLA A. TIMOFEVA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALMA T. AKAJANOVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AMANBAY MOLDİBAEV	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ANATOLİY LOGİNOV	UKRAYNA ŞEVÇENKO LUGAN MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ARMAĞAN KONAK	MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU ÖZMERDİVANLI	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU TUNCER	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. ASLI GÜLER	ORDU ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KIDIRŞAYEV	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. ATIF MUHAMMED EL EKRET	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. ATILA DOĞAN	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. ATİLLA YÜCEL	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. AYLA KAŞOĞLU	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYSLU B. SARSEKENOVA	ORLEU MİLLİ KALKINMA ENSTİTÜSÜ
DR. AYŞE ATAY	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. AYTEN ER	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYŞE YANARDAĞ	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. BAHİT KULBAEVA	S.BAYBEŞEV AKTOBE ÜNİVERSİTESİ
DR. BAKİT OSPANOVA	H.AHMET YESEVİ ULUSLARARASI KAZAK-TÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. BARIŞ AYTEKİN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

DR. BARIŞ YILDIZ	GÜMÜŞHANEÜNİVERSİTESİ
DR. BAZARHAN İMANGALİYEVA	K.ZHUBANOV AKTOBE DEVLET BÖLGE ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKİR BULUÇ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKZHAN B. MEYRBAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BELGİN AYDINTAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BERRİN GÜZEL	ADNAN MENDERESÜNİVERSİTESİ
DR. BENGÜ HIRLAK	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. B.K.ZAYADAN	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BİROL YILDIRIM	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. BİRTEEN EMRE	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. BİZENA BİJO	TİRAN TARIM ÜNİVERSİTESİ
DR. BOTAGUL TURGUNBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CANAN GAMZE BAL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. CANER KARAVİT	MİMAR SİNANÜNİVERSİTESİ
DR. CEMAL İNCE	GAZİOSMANPAŞAÜNİVERSİTESİ
DR. CEMİL ÖRGEV	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. CEYLAN GAZİ UÇKUN	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CHOLPON TOKTOSUNOVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CİHAN SEÇİLMİŞ	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CYNTHIA CORREA	SAO PAULO ÜNİVERSİTESİ
DR. COŞKUN ERDAĞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. D.K.TÖLEGENOVA	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. DİNARAKHAN TURSUNALİEVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. DURSUN KÖSE	MEHMET AKİF ERSOYÜNİVERSİTESİ
DR. DZHAKİPBİK A. ALTAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. EBRU GÜHER	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. EDA DİNERİ	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. EDİZ GÜRİPEK	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ELBEYİ PELİT	AFYONKOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. ELENA BELİK VENİAMİNOVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. EMİN ARSLAN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ENGİN ÇAKIR	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
DR. ENGİN KANBUR	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. ERDİNÇ ŞAHİNÖZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ERKAN ALSU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. EŞREF SAVAŞ BAŞCI	HİTİT ÜNİVERSİTESİ
DR. FATİH TÜRKMEN	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR. FATMA FEHİME AYDIN	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. FATMA ÖZTÜRK DAĞABAKAN	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. FETHİ DEMİR	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
FERAY KABALCIOĞLU	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. FİLİZ METE	BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
DR. FUJİMAKİ HARUYUKI	TOTTORİ UNİVERSİTY
DR. FUNDA BUGAN	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. F. ZİŞAN KARA	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. GEORGE RUDIC	MONTREAL PEDAGOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. G.I. ERNAZAROVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GİZEM AKBULUT	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
DR. GÖKHAN KERSE	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. GÖNÜL ERDEM NAS	BARTIN ÜNİVERSİTESİ

DR. GULMİRA ABDİRASULOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GHULAM DASTGEER	PAKİSTAN AIR ÜNİVERSİTY
DR. GULŞAT ŞUGAYEVA	DOSMUKHAMEDOV ATYRAU DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. GUZEL SADYKOVA	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLAY KARAMAN	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLCAN AVŞİN GÜNEŞ	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLSÜN ERİGÜÇ	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER ARSLAN KALAY	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER MUTLU DANACI	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. HACI YUNUS TAŞ	YALOVA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN COŞKUN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN TUTAR	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. HARUN DEMİRKAYA	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN CANDAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN EVİN	ADYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HALE ALAN	BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
DR. HALİL AKMEŞE	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HALİL KAZANASMAZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HANİFİ MURAT MUTLU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE KADIOĞLU ATEŞ	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE NUR GERMİR	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. HAYRİYE IŞIK	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. HEDİYE ŞİRİN AK	ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
DR. HİMMET KARADAL	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. HİKMETULLAH ERTAŞ	NİĞDE ÖMER HALİDEMİR ÜNİVERSİTESİ
DR. HİROSHİ NAKAHARA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. H.KÂMİL BİÇİCİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN ÇETİN	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DR. HİKMET DİNÇ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN KOTAMAN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN ERİŞ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN YAŞAR	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM BOZACI	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM KILIÇ	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM TÜRKERİ	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM TÜRKOĞLU	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. İLKE BEZEN TOZKOPARAN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS AKHİSAR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS ERPAY	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. İRFAN KALAYCI	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
DR. İSA ÇELİK	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL ŞAH HAREM	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. İSAEVNA URKİMBAEVA	ABILAY HAN ULUSLARARASI İLİŞKİLER ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜMÜŞ	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜNEŞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL SEKİ	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMET ŞAHİN	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. K.A.TLEUBERGENOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KADRİ KURAM	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. KALEMKAS KALİBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ

DR. KARLIGASH BAYTANASOVA	AL – FARABI KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KELES NURMAŞULI JAYLIBAY	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KEMAL EROL	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. KENJEHAN MEDEUBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KENAN İLARSLAN	AFYON KOCATEPEÜNİVERSİTESİ
DR. KENES JUSUPOV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. KULAŞ MAMİROVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. LATKİN A. PAVLOVIC	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MALİK YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHABBAT OSPANBAEVA	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHA HAMDAN ALANAZİ	RİYAD KRAL ABDÜLAZİZ TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. MAHBUB UL ALAM	BANGLADESH İSLAMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA ESİMBOLOVA	KAZAKİSTAN NARKHOZ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA MURZAHMEDOVA	AL – FARABI KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MERİNA B. VLADIMIROVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAVLYANOV ABDİGAPPAR	KIRGIZİSTAN ELARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. MASAYA SAITO	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AKSARAYLI	DOKUZ EYLÜLÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET ALİ TÜRKMENÖĞLU	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AVCI	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET BURHANETTİN COŞKUN	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET DİKKAYA	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET EMİN USTA	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHTAP GÜL ALTAŞ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SAİT ŞAHİNALP	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SALİH MERCAN	BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET OKUR	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET RECEP TAŞ	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET TUNÇER	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET YÜCENURŞEN	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. MELTEM KESKİN KÖYLÜ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. MENEKŞE KILIÇARSLAN	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
DR. MERT KARTAL	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. METİN ATEŞ	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
DR. METİN KOPAR	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MİNE ERSEVİNÇ	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
DR. MİRAÇ EREN	ONDOKUZ MAYISÜNİVERSİTESİ
DR. MUHAMMED ASIF YOLDAŞ	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
DR. MUHAMMAD ISMAEEL RAMAY	BAHRİA UNİVERSİTY
DR. MUHSİN HALİS	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT BAHADIR	ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT DİLMAÇ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT KARAHAN	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURATHAN KEHA	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSA ÖZATA	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA AKMAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAKIR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAĞLAYANDERELİ	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA KARAAĞAÇLI	GAZİ ÜNİVERSİTESİ

DR. MUSTAFA METE	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ŞİT	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA TALAS	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA SEVER	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUTLU ÖZGEN	T.C. BAŞBAKANLIK VAKIFLAR GENEMÜDÜRLÜĞÜ
DR. NADEJDA HAN	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. NECATİ DEMİR	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. N. GAMZE ILICAK	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
DR. NİHAN BİRİNCİOĞLU	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. NAZİFE AKAN	TOROS ÜNİVERSİTESİ
DR. NOBUAKİ TAKEDA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. NİLGÜN PAKSOY	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. N.N. KERMANOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAN AKŞİT AŞIK	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. NURHAN PAPATYA	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
DR. NURETTİN BELTEKİN	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAY PAMUK ÖZTÜRK	ANKARA ÜNİVERSİTESİ
DR. NURİ KAVAK	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. OKTAY AKTÜRK	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. OSMAN KUBİLAY GÜL	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. OZAN DENİZ YALÇINKAYA	DİCLE ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER ÇAKIN	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DR.ÖMER OKAN FETTAHLIOĞLU	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖZLEM GÜZEL	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER METİN	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER UĞUR	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
DR. RAHMİ YÜCEL	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
DR. RÖVŞEN MEMMEDOV	SUMGAYIT DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. RAMAZAN KHALIFE	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. RUSTEM KOZBAGAROV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. RÜŞTÜ YAYAR	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. RYO YAMADA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. SABİNA ABİD	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
DR. SADETTİN PAKSOY	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. SUSIN HASENEYN EL-HUDHUDİ	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. SALİH YEŞİL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. SARASH KONYRBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEDAT CERECİ	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. SELAHATTİN AVŞAROĞLU	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. SELAHATTİN KAYNAK	19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DR. SELÇUK BURAK HAŞILOĞU	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. SELİN SERT SÜTÇÜ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SERKAN ÇALIŞKAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEVCAN YILDIZ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SİBEL BAYRAM	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
DR. SİBEL MEHTER AYKIN	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SİNAN GERÇEK	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
DR. SHİGEKO KAMISHIMA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. SUAT KOLUKIRIK	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SUZAN HAVLIOĞLU	HARRAN ÜNİVERSİTESİ

DR. ŞABAN ÇETİN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SERAP KILIÇ ALTUN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞAFAK KAYPAK	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞARA MAJITAYEVA	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞAYAN ULUSAN	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞEFİK ÖZDEMİR	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞİRİN ŞENGEL	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. TAKAŞI HASUNI	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. T. M. ABDULFETTAH MUHAMMED	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. TANSU HİLMİ HANÇER	MARMARA ÜNİVERSİTESİ
DR. TSENDİN BATTULGA	MOĞOLİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. T.O. ABİSEVA	KAZAKH STATE WOMEN'S TEACHER TRAINING UNIVERSITY
DR. TUGHRAL YAMIN	PAKİSTAN NATIONAL UNIVERSITY OF SCIENCE
DR. TÜLAY ORTABAĞ	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. TÜRKMEN TAŞER AKBAŞ	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. UĞUR KURTARAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ULBOSIN KIYAKBAEVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. USAM FARUK İMAM	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. ÜMMÜGÜLSÜM CANDEĞER	T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
DR. ÜMRAN TÜRKYILMAZ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. VELİ URHAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. VECİHİ SÖNMEZ	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. VERA ABRAMENKOVA	RUSYA AİLE VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI ENSTİTÜSÜ
DR. VEYSEL BOZKURT	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
DR. VEYSEL ÇAKMAK	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. VEYSİ GÜNAL	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. VLADEMİR VISLIVİY	UKRAYNA MİLLİ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. WAKAKO SADAHIRO	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. WALİ RAHMAN	SARHAD UNIVERSITY OF SCIENCE & INFORMATION
DR. YANG ZİTONG	WUHAN ÜNİVERSİTESİ
DR. YASEMİN ERTEK MORKOÇ	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN ÇAKIREL	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN DÖNMEZ	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR. YASSER ALİ MUHAMMED ALİ	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. YAVUZ SELİM DÜĞER	DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YOSHIO KANAZAKI	TOHOKU UNIVERSITY
DR. YUNUS EMRE TANSU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. YÜCEL GELİŞLİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEHRA HAJRULAI-MUSLIU	CYRIL METHODIUS ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEKAI ÖZTÜRK	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEKERİYA NAS	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. ZİA UR REHMAN	A/P NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY
DR. ZEYNEP KARAÇOR	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DR. ZUHAL ÖNEZ ÇETİN	UŞAK ÜNİVERSİTESİ
DR. ZÜBEYİR BAĞCI	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. ZÜLEYHA YILMAZ	ORDU ÜNİVERSİTESİ

2. ULUSLARARASI ADLİ BİLİMLER VE HUKUK KONGRESİ PROGRAMI

4 MAYIS 2018

Saat: 09:00 – 12:00

EL RUHA SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Cengiz GÜL

Yazar isimleri	Bildiri Adı
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KÜÇÜKKAYA	TÜRK VERGİ HUKUKUNDA VERGİNİN KANUNİLİĞİ BAĞLAMINDA İDARENİN TAKDİR YETKİSİ
Öğr. Üyesi, Dr. FİLİZ YAVUZ İPEKYÜZ	VELAYETİN KALDIRILMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ ARASINDA Kİ FARKLAR
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KÜÇÜKKAYA	VERGİ HUKUNDA YORUM VE EKONOMİK YAKLAŞIM İLKESİ
Arş. Gör. Zeynep Uyar HATİPOĞLU	TÜRK MEDENİ KANUNUNA GÖRE AİLE KONUTU VE EV EŞYASININ SAĞ KALAN EŞE ÖZGÜLENMESİ
Öğr. Üyesi, Dr. FİLİZ YAVUZ İPEKYÜZ	AİLE KONUTU İLE İLGİLİ İŞLEMLER VE AİLE KONUTU ŞERHİ
Arş. Gör. Zeynep Uyar HATİPOĞLU	MİRAS KALAN TARIMSAL İŞLETMELERİN ÖZGÜLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi SEYDİ ÇELİK	DİJİTAL PARALARIN ULUS DEVLET OLGUSUNA OLASİETKİLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAFADAR	SAĞLIK HİZMETİ SUNUMUNDA KRİZ YÖNETİMİ; HUKUKİ VE ADLİ TİBBİ BOYUTLARI
Dr. Öğr. Üyesi SEYDİ ÇELİK Dr. Öğr. Üyesi MUSTAFA ÇAKIR	“TOPYEKÜN SAVAŞ İLKESİNİN ULUS DEVLETLERİN ORTAYA ÇIKIŞINDAKİ ETKİSİ”
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÇAKIR Dr. Öğr. Üyesi Ednan AYVAZ	MOBBİNG VE ÜNİVERSİTELER
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TERZİOĞLU	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE İŞVERENİN EĞİTİM VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÇAKIR Dr. Öğr. Üyesi Ednan AYVAZ	MUHASEBE HİLELERİNİN TESPİT VE ÖNLENMESİNDE YAPAY SİNİR AGLARININ KULLANILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TERZİOĞLU	TÜRK HUKUKUNDA BİREYSEL SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ KAVRAMI
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KOÇAK	HUKUK DEVLETİNİN FORMEL, USULİ VE MADDİ GEREKLİLİKLERİ
Doç. Dr. Cengiz GÜL <i>Davetli Konuşmacı</i>	KİMYASAL HADİMİN ANAYASAL HAKLAR KARŞISINDAKİ KONUMU
Doç. Dr. Osman Devrim ELVAN	ORMAN YAKMA SUÇUNUN HUKUKİ OLARAK İNCELENMESİ
Doç. Dr. Cengiz GÜL <i>Davetli Konuşmacı</i>	16 NİSAN 2017 TARİHLİ ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNİN CUMHURBAŞKANININ SİYASİ VE CEZAI SORUMLULUĞU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak; yaptığımız çalışmanın özüne değininiz.
- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm hususlarda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

2. ULUSLARARASI ADLİ BİLİMLER VE HUKUK KONGRESİ PROGRAMI

6 MAYIS 2018

Saat: 09:00 – 12:00

EL RUHA SALONU

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Aynur AYDIN

Yazar isimleri	Bildiri Adı
Prof. Dr. Aynur AYDIN Dr. Öğretim Üyesi Y. Özhan TÜRKER	AARHUS SÖZLEŞMESİ VE TÜRKİYE
Araş. Gör. Nilay TULUKCU	ÇEVRE VE ORMAN HUKUKU KAPSAMINDA SOSYAL ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ
Araş. Gör. Nilay TULUKCU Prof. Dr. Sedat AYANOĞLU	ORMAN ALANLARININ İMARA AÇILMASINA İLİŞKİN YASA TASARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ
Prof. Dr. Aynur AYDIN	VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN HUKUKİ KİMLİĞİ
Doç. Dr. Osman Devrim ELVAN	ORMANLARDA AĞAÇ VE AĞAÇCIK KESME SUÇUNUN/KABAHAHATININ HUKUKİ OLARAK İNCELENMESİ
Dr. Öğretim Üyesi Nimet VELİOĞLU	ORMANLARDA YENİLENEBİLİR ENERJİ TESİS İZİNLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ SAFİYE KAFADAR	ÇOCUK İSTİSMARININ BOYUTLARI; TANIMLAMADA RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEMENİN ÖNEMİ
Dr. Öğretim Üyesi Nimet VELİOĞLU	ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME SİSTEMLERİNİN ÇEVRE HUKUKUNDAKİ YERİ
Öğr. Gör. Ayşe Dürüye BAHAR Öğr. Gör. Gülsüm Günbala GÜVEN	TÜRK BORÇLAR KANUNUNA GÖRE STANDART SÖZLEŞMELERDEKİ GENEL İŞLEM ŞARTLARI VE YAZILMAMIŞ SAYILMA KURALI
Öğr. Gör. Ayşe Dürüye BAHAR Öğr. Gör. Gülsüm Günbala GÜVEN	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINA İLİŞKİN YÜKÜMLÜKLERE AYKIRILIĞIN ÇALIŞANLAR BAKIMINDAN SONUÇLARI
Dr. Öğr. Üyesi RECEP ÖZDEMİR	İSLAM HUKUKUNDA KISAS CEZASI
Dr. Öğr. Üyesi RECEP ÖZDEMİR	Mecelle'de Eşya Hukuku

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak; yaptığınız çalışmanın özüne değininiz.
- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm hususlarda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

ÖNSÖZ

Değerli bilim insanları,

4-6 Mayıs tarihleri arasında Şanlıurfa'da düzenlediğimiz Uluslararası Hakemli GAP Zirvesi kapsamında 8 farklı bilimsel eksenli kongreyi başarıyla gerçekleştirmiş olmanın gururunu yaşıyoruz.

Binlerce yıllık geçmişi ile dünyanın en eski yerleşim merkezi olan ve peygamberler şehri olarak da anılan Şanlıurfa tarih boyunca tıptan, felsefeye kadar bir çok alanda ilklere öncülük yapan önemli bir medeniyet merkezi olmuştur. Çok sayıda millet, kültür, din ve siyasi oluşuma beşiklik yapan ve Antik Kültürünün temsilcileri Sabiiler, Hristiyanlar ve Müslümanlar bölgede tarih boyunca büyük bir uyum içerisinde birlikte yaşamışlardır. Dünyanın bilinen ilk üniversitesi de yine binlerce yıl önce Harran'da kurulmuştur.

Ekonomiden sağlık bilimlerine, tarihten teknik bilimlere kadar hemen her alanda 688 eser başvurusunun alındığı ve tüm eserlerin hakemlerimizce titizlikle değerlendirilerek 379 çalışmanın kabul edildiği GAP ZİRVESİ 632 akademisyene ev sahipliği yapmıştır.

Akademik çalışmalarıyla kongrelere ve bilim dünyasına katkıda bulunan birbirinden değerli katılımcılarımıza, zirvemizin hazırlık aşamasından itibaren desteğini her aşamada hissettiğimiz zirve başkanımız Sayın Prof. Dr. Mustafa TALAS beyefendiye, düzenleme kurulu üyelerimiz sayın Dr. Hüseyin ERİŞ ve Dr. Hasan ÇİFTÇİ beyefendilere, Öğr. Gör. Sayın Feray KABALCIOĞLU BÜÇÜK hanımefendiye; Başta Doç. Dr. Ümran TÜRKÜLMAN ve Doç. Sevean YILDIZ hanımefendiler olmak üzere katılımcılarımızın eşsiz eserlerini bizlerle buluşturan bilim ve danışma kurulu üyelerimize, koordinatörlerimize, teşrifleriyle bizleri onurlandıran davetli akademisyenlerimize ve emeği geçen herkese çok teşekkür eder, bu eşsiz eserin bilim dünyasına hayırlı olmasını dilerim.

Mustafa Latif EMER
Düzenleme Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	I
FOTOĞRAFLAR	II
BİLİM KURULU	III
KONGRE PROGRAMI	IV
ÖNSÖZ	V

ÖZETLER

Mehmet KÜÇÜKKAYA <i>VERGİ HUKUNDA YORUM VE EKONOMİK YAKLAŞIM İLKESİ</i>	1
Aynur AYDIN <i>VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN HUKUKİ KİMLİĞİ</i>	3
Y. Özhan Türker & Aynur AYDIN <i>AARHUS SÖZLEŞMESİ VE TÜRKİYE</i>	4
Hüseyin KAFADAR <i>SAĞLIK HİZMETİ SUNUMUNDA KRİZ YÖNETİMİ; HUKUKİ VE ADLİ TİBBİ BOYUTLARI</i>	5
RECEP ÖZDEMİR <i>İSLAM HUKUKUNDA KISAS CEZASI</i>	6
Recep ÖZDEMİR <i>MECELLE'DE EŞYA HUKUKU</i>	7
Osman Devrim ELVAN <i>ORMANLARDA AĞAÇ VE AĞAÇCIK KESME SUÇUNUN/KABAHAHATİNİN HUKUKİ OLARAK İNCELENMESİ</i>	8
Osman Devrim ELVAN <i>ORMAN YAKMA SUÇUNUN HUKUKİ OLARAK İNCELENMESİ</i>	9
Ednan AYVAZ & Mustafa ÇAKIR <i>MUHASEBE HİLELERİNİN TESPİT VE ÖNLENMESİNDE YAPAY SİNİR AĞLARININ KULLANILMASI</i>	10
Mustafa ÇAKIR & Ednan AYVAZ <i>MOBBİNG VE ÜNİVERSİTELER</i>	11
SEYDİ ÇELİK <i>DİJİTAL PARALARIN ULUS DEVLET OLGUSUNA OLASI ETKİLERİ</i>	13
SEYDİ ÇELİK & MUSTAFA ÇAKIR <i>“TOPYEKÜN SAVAŞ İLKESİNİN ULUS DEVLETLERİN ORTAYA ÇIKIŞINDAKİ ETKİSİ”</i>	16
Ayşe Dürüye BAHAR & Gülsüm Günbala GÜVEN <i>TÜRK BORÇLAR KANUNUNA GÖRE STANDART SÖZ EŞMELERDEKİ GENEL İŞLEM ŞARTLARI VE YAZILMAMIŞ SAYILMA KURALI</i>	19
Ahmet TERZİOĞLU <i>TÜRK HUKUKUNDA BİREYSEL SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ KAVRAMI</i>	20
Ayşe Dürüye BAHAR & Gülsüm Günbala GÜVEN <i>İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERE AYKIRILIĞIN ÇALIŞANLAR BAKIMINDAN SONUÇLARI</i>	21

Zeynep Uyar HATİPOĞLU <i>TÜRK MEDENİ KANUNUNA GÖRE AİLE KONUTU VE EV EŞYASININ SAĞ KALAN EŞE ÖZGÜLENMESİ</i>	22
Zeynep Uyar HATİPOĞLU <i>MİRAS KALAN TARIMSAL İŞLETMELERİN ÖZGÜLENMESİ</i>	23
FİLİZ YAVUZ İPEKYÜZ <i>AİLE KONUTU İLE İLGİLİ İŞLEMLER VE AİLE KONUTU ŞERHİ</i>	25
FİLİZ YAVUZ İPEKYÜZ <i>VELAYETİN KALDIRILMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ ARASINDA Kİ FARKLAR</i>	26
Nilay TULUKCU <i>ÇEVRE VE ORMAN HUKUKU KAPSAMINDA SOSYAL ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	27
Nimet VELİOĞLU <i>ORMANLARDA YENİLENEBİLİR ENERJİ TESİS İZİNLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ</i>	29
Nimet VELİOĞLU <i>ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME SİSTEMLERİNİN ÇEVRE HUKUKUNDAKİ YERİ</i>	31
Ahmet TERZİOĞLU <i>İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE İŞVERENİN EĞİTİM VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ</i>	32
Mehmet KÜÇÜKKAYA <i>TÜRK VERGİ HUKUKUNDA VERGİNİN KANUNİLİĞİ BAĞLAMINDA İDARENİN TAKDİR YETKİSİ</i>	33
Mustafa KOÇAK <i>HUKUK DEVLETİNİN FORMEL, USULİ VE MADDİ GEREKLİLİKLERİ</i>	35
Nilay TULUKCU & Sedat AYANOĞLU <i>ORMAN ALANLARININ İMARA AÇILMASINA İLİŞKİN YASA TASARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	37
Cengiz GÜL <i>KİMYASAL HADİMİN ANAYASAL HAKLAR KARŞISINDAKİ KONUMU</i>	38
Cengiz GÜL <i>16 NİSAN 2017 TARİHLİ ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNİN CUMHURBAŞKANININ SİYASİ VE CEZAI SORUMLULUĞU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ</i>	39
Safiye KAFADAR <i>İÇOCUK İSTİSMARININ BOYUTLARI; TANIMLAMADA RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEMENİN ÖNEMİ</i>	40

VERGİ HUKUNDA YORUM VE EKONOMİK YAKLAŞIM İLKESİ
THE PRINCIPAL OF ECONOMIC APPROACH AND COMMENT IN TAX LAW**Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KÜÇÜKKAYA**Harran Üniversitesi
mkkaya@harran.edu.tr**ÖZET**

Soyut ve objektif hükümler içeren vergi kanunları/hükümleri somut durumlara uygulanırken, duruma göre vergi idaresi veya vergi yargısı tipikliğin gerçekleşip gerçekleşmediğine bakıp değerlendirme yapar. Bu değerlendirmeyi yaparken de kaçınılmaz olarak vergi kanunlarında yer alan yorum yöntemlerine başvururlar. Vergi hukukunda yorumlama yöntemlerinin dayanağı 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 3'üncü maddesi olup, anılan maddede yorumlama yöntemleri olarak; deyimisel(lafzi) yorum, sistematik yorum, tarihi yorum ve amaçsal yorum sayılmaktadır. Bu yorum yöntemlerinden birinin diğerine üstünlüğü bulunmadığı gibi, yorumu yapan makam da bunlardan birine veya aynı anda birkaçına başvurabilir. Vergi hukukuna hakim olan verginin yasallığı ve bunun bir alt boyutunu oluşturan hukuki güvenlik ilkesi gereği olarak, yorum yapılırken genişletici yorum yapılamayacağı gibi kıyas yoluna da başvurulamaz.

Vergi idaresi vergilendirme sürecinin her aşamasında özellikle vergiyi doğuran olay, matrah tespiti, tarhiyat, muafiyet, istisna, mükellef veya vergi sorumlusunun vergisel ödevlere uyup uymadığı gibi konularda idari işlem tesis ederken yoruma başvurabilmektedir. Mezkur maddenin ispat başlıklı B fıkrasında "Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır." hükmü, aslında ispat kuralı yanında belki ispat kuralından önce vergi hukukuna ilişkin olan ekonomik yaklaşım ilkesine yöneliktir ve bunun hukuki dayanağını, amaçsal(gai) yorumla birlikte oluşturmaktadır.

Verginin görünüşte karşılıksız olması, kimi mükelleflerin maddi bir yüküm olan vergiyi hiç ödememe, bunu mümkün olduğunca azaltma veya yükümlülüğünü başkasına aktarma arayışlarına yöneltebilmektedir. Bunu gerçekleştirmek için de aslında verginin konusu olacak bir işlem, tasarruf veya hukuki durumu, özel hukuk biçimlerini olağan kullanımları dışına çıkararak, olması gerekenden farklı bir biçimde, sözleşme özgürlüğü içinde kalarak, özel hukuk ilişkisini şekillendirebilmektedir. Vergi kanunlarını dolaşmaya yönelik bu tür işlemlere, vergi hukukunda peçeleme denilmektedir. Vergi idaresi veya vergi yargısı, gerek özel hukuk hükümlerine göre gerçekleştirilen hukuki işlem, eylem veya tasarrufların gerekse de hukuka aykırı olarak gerçekleştirilen bu tür durumların, verginin konusunu diğer bir ifadeyle vergiyi doğuran olay olarak kabul edilip edilmeyeceğini saptarken, amaçsal yorumun bir uzantısı olan ekonomik yaklaşım ilkesinden yararlanmaktadır. Ekonomik yaklaşım, vergilendirmede vergiyi doğuran olayın ve bu olaya ilişkin işlemlerin gerçek ekonomik nitelik ve içeriğinin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Bu ilke, vergi doğurucu olayın saptanmasında ve vergi kanunu hükümlerinin yorumlanıp uygulanmasında, hukuki biçimlerin ötesine geçilecek

gerçek ekonomik nitelik ve içeriklerin esas alınmasını, diğer bir ifadeyle özün şekle üstün olmasını ifade eder. Bu yorum veya uygulama ile amaçlanan, gerçek iktisadi ilişkinin, çeşitli hukuki kılıflar kullanılarak gizlenmesi ve vergi dışı bırakılmasının önüne geçilmesi olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yorum, Ekonomik Yaklaşım, Peçeleme

VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN HUKUKİ KİMLİĞİ

Prof. Dr. Aynur AYDIN

İstanbul Üniversitesi

aynur.aydin@istanbul.edu.tr

ÖZET

1982 Anayasasının 130. Maddesi uyarınca, kanunla kurulan ve kamu tüzel kişisi sıfatını haiz Vakıf Üniversiteleri, genel bir söylem ancak hatalı bir tanımlama ile özel üniversite olarak ifade edilmektedirler. Bir vakıf tarafından kurulmuş olmaları, söz konusu yükseköğretim kurumlarının hukuki statüsünü kuruluş ve işleyiş süreçlerini, Devletin denetim ve gözetiminde olmaları açısından bir devlet üniversitesinden pek de pek de farklı kılmamaktadır.

Zaman zaman yapılacak bir anayasa değişikliği ile özel üniversitelerin kurulmasının önünü açan düzenleme tasarımları gündeme gelmekte ise de mevcut durumda 1982 Anayasası üniversitelerin sadece devlet ve vakıflar tarafından kurulmasına cevaz vermektedir. Buna göre, Ülkemizde üniversiteler, Devlet ve Vakıf Üniversiteleri olarak 2 biçimde kurulabilirler. Bir 3. usul şimdilik bulunmamaktadır. Vakıf üniversitelerinden bir bölümünün ciddi anlamda özel üniversite gibi çalıştığı ve eğer bu konuda bir yasal düzenleme yapılırsa tercihlerinin özel üniversite statüsüne geçmek olabileceği tartışma konusu da olmaktadır.

Özel Üniversite kurulması konusu başlı başına bir tartışma konusudur. Zira hâlihazırdaki vakıf üniversitesi sisteminin toplumun vicdani yönü ile bağlantılı, dayanışma duygusunu ön planda taşıyan kurumsal yapı anlamına gelen vakıf mantığı ile kimi zaman örtüşmediği de ortadadır.

Bu çalışmada, vakıf üniversitelerinin Anayasadan başlamak üzere hukuki temelleri, kuruluş usul ve esasları ve işleyiş sistemi açıklanacaktır. Farklı ve detay bir çalışma gerektirmekle birlikte devlet ve vakıf üniversiteleri dışında özel üniversite kurulması konusunda yapılabilecek bir düzenleme konusunda da görüş ve kanaat belirtilecektir.

Anahtar Kelimeler: Vakıf, devlet, Üniversite, Anayasa

AARHUS SÖZLEŞMESİ VE TÜRKİYE

Dr. Öğretim Üyesi Y. Özhan Türker

İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu

ozhan.turker@sisli.edu.tr

Prof. Dr. Aynur AYDIN

İstanbul Üniversitesi

aynur.aydin@istanbul.edu.tr

ÖZET

Çevre sorunları, nedenleri ve sonuçları açısından insan ve onun kurduğu sistem ile doğrudan ilintilidir. Bu nedenle sorunların giderilmesinde bireylerden hareket etmek ve çözümü onlarda aramak doğru bir yaklaşımdır. Bireyi başlangıç olarak çevre sorunlarının üstesinden gelebilmek için tüm vatandaşların konuya uygun düzeyde katılımlarının sağlanması gereklidir. Vatandaşların toplum geleceğini yükümlü altına sokan kararlara katılabilmeleri için belli haklara sahip olması gereklidir. Bu katılım için de öncelikle vatandaşların konuyla ilgili bilgi ve belgelere erişebilmeleri ve bilgi sahibi olmaları gereklidir. Çevrenin korunmasında çevre hakkının kabulü ve uygulamaya konulması büyük önem taşır. Usule ilişkin haklar olarak tanımlanan bilgi edinme, katılım ve başvuru hakkı gibi usule ilişkin haklar, çevre hakkını gerçekleştirmek için gerekli araçlardır.

Çevre haklarına bağlı bu usule ilişkin haklar, bağlayıcı uluslararası anlaşmalar aracılığıyla uygulanabilir politikalara dönüşmektedir. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Konseyi tarafından 25 Haziran 1998 tarihinde imzaya açılan ve 30 Ekim 2001 tarihinde yürürlüğe giren Aarhus Sözleşmesi, çevresel konularda bilgi ve belge edinme, karar vermede halkın katılımı ve yargıya erişimi konularını ele alan ilk uluslararası sözleşmedir.

Türkiye, sözleşmeden doğan yükümlülükleri teknik ve hukuki yetersizlikler nedeniyle yerine getirememeye kaygısı, vatandaşlık, sınır aşan sular, milli güvenliğimizin tehdit gibi nedenlerle çeşitli çekinceler ileri sürerek Aarhus Sözleşmesi'ne henüz taraf olmamıştır.

Bu çalışmada Aarhus Sözleşmesi'nin çevresel bilgilere erişim, çevre ile ilgili kararlara halkın katılımı ve çevre ile ilgili konularda yargıya erişim konularındaki hükümleri incelenecek, Türk hukukunda yer alan düzenlemelerin sözleşme hükümleri ile uyumluluk analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Aarhus Sözleşmesi, erişim, hukuk

SAĞLIK HİZMETİ SUNUMUNDA KRİZ YÖNETİMİ; HUKUKİ VE ADLİ TİBBİ

BOYUTLARI

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAFADAR

Adıyaman Üniversitesi

ÖZET

Sağlık hizmeti sunumunda amaç, yasaların izin verdiği ölçüde ve tıbbi prosedüre göre uygun olarak, insan yaşamının devamlılığını sağlamak ve var olan yaşam kalitesini arttırmaktır. Sağlık hizmeti sunumunda kriz, sağlık örgütlerinin (hastane, klinik, birim, vb) beklemedikleri, ani ortaya çıkan ve çoğunlukla örgütlerin hazırlıksız yakalandıkları fiili durumlar olarak tanımlanmaktadır.

Beklenmeyen durum tanımından, hizmet sunumunda görev alan kişiler ile (hekim, hemşire, sağlık memuru ve yardımcı sağlık çalışanı da dâhil ekipte görev alan tüm bireyler) hastaların sağlık hizmeti sunumu başlangıcında öngörülme ve arzu edilmeyen sonuçların ortaya çıkması şeklinde tanımlanabilir. Süreçte hasta veya hastaların tedavisinde yetersiz kalınması, tedavi sürecinin uzaması veya sağlık açısından çeşitli derecelerde zarar görmesi şeklinde karşımıza çıkabilmektedir. Şüphesiz en ağır zarar kişinin ya da kişilerin yaşamlarını yitmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Sağlık hizmeti sunumunda kriz durumları sıklıkla olağanüstü durumlar olarak tanımladığımız depremler, sel baskınları gibi doğal afetlerde ve büyük insan topluluklarını ilgilendiren toplumsal çatışma veya terör eylemlerinde, toplu kazalarda ve zehirlenme olaylarında karşımıza çıkmaktadır. Yine benzer şekilde kısa sürede yayılan ve büyük insan kitlelerini etkileyebilen bulaşıcı hastalıklara bağlı pandemi ve endemi durumlarında da sağlık hizmeti sunumunda beklenmeyen durumlarla karşılaşılabilme ihtimali vardır.

Doğası gereği yoğun yapısı ve çok katmanlı biçimde sunulmaya olan gereksinimi nedeniyle sağlık hizmeti sunumu sırasında farklı boyutta beklenmeyen durumla karşılaşma ihtimali bulunmaktadır. Beklenmeyen durumun sonucunda fiziki mekânın yetersizliği, yeterli personelin olmaması, krize müdahale eden ekipler arası koordinasyon ve iletişimin eksik ve yetersiz olması durumunda kriz yönetimi daha da zorlaşmaktadır. Sağlık hizmeti sunumunda krize yol açan olaylar ve olgular çoğunlukla adli vaka niteliğindedir. Sağlık hizmeti sunumu ile birlikte her olgu açısından hukuki ve adli tıbbi sürecin de eksiksiz yönetilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada Adıyaman'da bütün protestoları sırasında gözaltına alınan kişilere yönelik gözaltı giriş raporları alımı sürecinde talep edilen sağlık hizmeti, kriz yönetimi sürecinde yaşanan aksaklıkları hukuki ve adli tıbbi boyutlarıyla ele alarak sağlık hizmeti sunumunda kriz yönetimine dikkat çekmeyi ve tartışmayı amaçladık.

Anahtar Kelimeler: Kriz, yönetimi, Sağlık hizmeti, hukuk, adli tıp

İSLAM HUKUKUNDA KISAS CEZASI

Dr. Öğr. Üyesi RECEP ÖZDEMİR

Adıyaman Üniversitesi
celoglu23@gmail.com

ÖZET

Hukukta kısas, “kasten işlenen adam öldürme veya müessir fiil (yaralama) suçunun fâilinin işlediği fiil cinsinden ve ona denk bir ceza ile cezalandırılması” diye tanımlanır. Kısas cezası pek çok hukuk siteminde var olan ve uygulanan bir ceza türüdür. Fakat bu cezanın kapsamı, çerçevesi ve infaz şekli toplumlara göre farklılık arz etmektedir. Tarihsel olarak en eski hukuk metinlerine sahip İlkçağ kavim ve medeniyetlerine kadar uzanan uzun bir geçmişi vardır. Kısas cezası tarihsel süreçte kolektif sorumluluk ve cezalandırma anlayışında bir değişimin olduğu işaret etmektedir. “Cana can, göze göz, dişe diş” şeklinde formüle edilen kısas cezası, tarihsel süreçte kabileler arası kolektif sorumluluk ve cezalandırma anlayışının terkedilip cezaî sorumluluğun şahsileştirilmesi, öç alma (intikam) ve suçluya işlediği suçun bedelini ödetme (kefâret) sâikin de şahsî hak çerçevesinde adalet ve eşitlik anlayışıyla dengelenmesi aşamasını ifade eder. Kısas yerine mağdurun yakınlarına kan bedeli (diyet) isteme ve malî uzlaşma hakkı tanınması ve kısasın sadece kasten işlenen cinayetlere uygulanan bir müeyyide olması bu sürecin bir başka aşamasını temsil eder. Fıkıhta ise kısas kasten öldürdüğü kişiye karşılık fâilin öldürülmesini, kasten işlediği müessir fiil sonucu mağdurda bedenî-fizikî zarar meydana getiren kimsenin benzeri şekilde cezalandırılmasını ifade eder. Bir İslâm hukuku terimi olarak kısas; ferdin hakkı olarak yerine getirilmesi gereken, ayet ve hadislerde miktarı belirlenen ve suçlunun bedenine yönelik bulunan bir ceza türüdür. Kesmek anlamına gelen “Kass” kökünden alınmıştır. İslam hukukuna göre kısas cezasını gerektiren suçlar; kasten adam öldürme ile bazı kasten yaralama ve sakat bırakma eylemlerini kapsamına alır. Kısas cezası Kitap ve Sünnet delillerine dayanır. Temel metinlere dayandığından dolayı bu suçun fertler tarafından kaldırılması ve müeyyidesinin hafifletilmesi mümkün değildir. Kur’ân’da kısasın İslâm’dan önceki semavi dinlerde mevcut olduğu ifade edilmiştir. Kur’ân Tevrat’ta cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ile kısas yapıldığını ve yaralarda da kısas var olduğunu bildirerek İslâm hukukundaki kısas anlayışının uzun bir geçmişe sahip olduğunu bildirmiştir. Kısas cezasını konu alan bu çalışmada diğer hukuk sistemlerindeki anlayış dikkate alınarak İslâm hukukunda mevcut olan kısas cezasının mahiyeti ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslâm, Kısas, Kur’ân, Kısas cezasını

MECELLE'DE EŞYA HUKUKU

Dr. Öğr. Üyesi Recep ÖZDEMİR

Adıyaman Üniversitesi

rozdemir@adiyaman.edu.tr**ÖZET**

Eşya hukuku kişilerin eşyalar üzerindeki ayni hakkının konusunu inceler. Eşya Hukukunun düzenlemiş olduğu genel konular; ayni hak, eşya, zilyetlik, tapu sicili, mülkiyet, rehin, ipotek, vb haklardır. Genel anlamda ise eşya hukukunun konusu ayni haklar, zilyetlik ve tapu sicili şeklinde sıralanmaktadır. Eşya hukuku bireyin eşya ile her türlü hâkimiyet ilişkisini düzenleyen medeni hukuk dalıdır. Roma hukuku sistematığının etkisiyle şekillenen çağdaş hukuk sistemlerinde özel hukukun bir dalını oluşturmaktadır. Buna göre eşya hukuku, kişiler hukuku (Şahsın Hukuku), Aile Hukuku, miras hukuku ve borçlar hukukundan oluşan medeni hukukun bir dalıdır. Meseleci bir yöntemle geliştiğinden dolayı İslâm hukukunun sistematığında özel hukuku-kamu hukuk ayrımına yer verilmez. İslam hukukunda gerek özel hukuk gerek kamu hukukuyla ilgili konular meseleler bağlamında dağınık bir şekilde ele alınmıştır. İslam hukuk tarihinde yapılan ilk hukuki düzenleme kabul edilen Mecelle'de de aynı anlayışın sürdürüldüğü görülür. Mecelle, büyük oranda fıkıh kitaplarının sistematığını muhafaza etmiştir. Çünkü Mecelle, 1851 maddeden meydana gelmiş bir kânun olup, İslam devletlerinde ve bu arada Osmanlı Devletinde uygulanmış, bugünkü manasıyla medenî hukûkun ve hukuk usûlünün birçok bölümünü ihtivâ etmiştir. Gerek amme hukûku ve gerekse özel hukuk sahalarında, bunun dışına çıkılmamıştır. Şu kadar var ki fıkıh kitaplarında dağınık bir şekilde ele alınan hukuki ilkeler Mecelle'de hukuk sistematığına işaret eden çeşitli ana ve alt başlıklar altında maddeleştirilmiştir. Keskin bir özel hukuku-kamu hukuk ayrımına yer vermeyen Mecelle aynı şekilde sınırları net bir şekilde belli olan borçlar hukuku-eşya hukuku ayrımına da yer vermez. Borçlar hukuku ve eşya hukukuyla ilgili hükümler “kitab” ve “bab” başlıkları altında ele alınmıştır. Mecellede Eşya hukukuyla ilgili bazı temel konulara yer verilmiştir. Özellikle rehin bahsin eşya hukukunun bir bölümünü oluşturan teminat hukukuna yer verilmiştir. Bu çalışmada klasik fıkıh kitaplarıyla çağdaş hukuk sistemlerinin sistematığı dikkate alınarak Mecelle'deki Eşya hukukuyla ilgili hükümler ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mecelle, Eşya Hukuku, İslâm Hukuku, Ayni Haklar

ORMANLARDA AĞAÇ VE AĞAÇCIK KESME SUÇUNUN/KABAHAHATİNİN HUKUKİ OLARAK İNCELENMESİ

Doç. Dr. Osman Devrim ELVAN

İstanbul Üniversitesi

elvan40@istanbul.edu.tr

ÖZET

Resmi verilere göre ülke alanının %28,6'sını kaplayan ormanlar yoğun olarak insan baskısına maruz kalan doğal kaynaklardır. Orman varlığı içinde en çok usulsüz müdahaleye konu olan unsurlar ise orman ağaç ve ağaççıklarıdır. Orman ağaç ve ağaççıklarına karşı verilen zararlara dair yaptırımlar 6831 Sayılı Orman Kanununda düzenlenmiştir. Bununla birlikte ağaç ve ağaççıklardan usulsüz yararlanmaya dair hem ilk Orman Kanunu olan 3116 Sayılı Orman Kanunu hem de Osmanlı İmparatorluğu dönemine ait 1869 yılında çıkartılan Orman Nizamnamesinde de düzenlemeler mevcuttur. 1869 Orman Nizamnamesi'ne kadar esaslı düzenlemeler yapılmamış ve ormanların korunması için birtakım ferman ve kanunname çıkarılmış ancak bu ferman ve kanunnameler ülke genelinde yer alan ormanlar için değil genelde askeriyenin kullanım alanları, padişahın av sahaları ve su bentlerinin geçtiği sahaların korunması amaçlanarak dar kapsamlı hazırlanmıştır. Halk ormanların büyük bir kısmından "cibali mübaha" anlayışıyla serbestçe faydalanmıştır. Serbest faydalanmadan en fazla etkilenen unsur, orman ağaç ve ağaççıkları olmuştur. Bu kültür ve anlayışı yıkmak Cumhuriyet sonrası orman kanunları açısından oldukça sıkıntılı olmuştur. Yürürlükte bulunan 6831 Sayılı Orman Kanununun ağaç ve ağaççıkların kesilmesine veya zarar görmesine dair hükümlerde de bu kültürle mücadeleyle ilgili hükümlerin ve anlayış yer aldığı da görülmektedir.

Çalışmada öncelikle orman, ağaç ve ağaççık tanımları ile Türkiye'deki orman varlığına ilişkin genel bilgiler ve ormanların mülkiyet ve idaresine dair açıklamalara yer verilecek bunları takiben orman ağaç ve ağaççıklarına karşı gerçekleştirilen yasa dışı faaliyetlerin 6831 Sayılı Kanunda nasıl düzenlendiği irdelenecek, ceza hukuku şablonuna bağlı olarak suçun ve kabahatin unsurları, faili, işlendiği yer, yaptırımı, özel görünüş halleri, ağırlaştırıcı ve hafifletici halleri, kovuşturma ve soruşturma aşamaları, CMK uygulaması ve orman dışındaki diğer alanlarda ağaç kesilmesine ilişkin mevzuat ortaya konacaktır. Bununla birlikte Yargı Kararları da incelenmek suretiyle, özellikle yaptırımların caydırıcılığı değerlendirilecek ve suçun insan kaynaklı olarak azaltılması açısından kanunen hangi düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu öneri olarak sunulacaktır. Ek olarak ağaç ve ağaççıklara zarar verilmesine dair idarenin tazminat hakkı ve bunların yasal dayanakları ile hukuki uygulamalar da çalışmanın içinde sunulacaktır. Belirtilen bu hususlara dair genel olarak sonuç ve öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Orman, Ağaç, Ağaççık, Suç

ORMAN YAKMA SUÇUNUN HUKUKİ OLARAK İNCELENMESİ

Doç. Dr. Osman Devrim ELVAN

İstanbul Üniversitesi

elvan40@istanbul.edu.tr

ÖZET

Orman yangınları günümüzde, dünyada olduğu gibi ülkemizde de özellikle yaz ayları içerisinde oldukça önemli bir gündem teşkil etmektedir. Yangının birçok çıkma sebebi olmasına rağmen, Türkiye’de orman yangını çıkma sebepleri incelendiğinde, insan kaynaklı orman yangını çıkma sebeplerinin azımsanmayacak derecede olduğu görülmektedir.

Toplam 21.678.134 Hektar orman varlığı olan Türkiye’nin, ormanlarının %61’i ibrelili türlerden oluşmaktadır. Özellikle yaz aylarında ve rüzgarlı günlerde ibrelili türlerin bulunduğu bölgelerde yangın riski daha çok artmaktadır. Bazı yıllarda mevsim sıcaklığı ve ters rüzgar hızı çok büyük yangınlara sebep olmaktadır. 2008 yılında Antalya Serik bölgesinde çıkan orman yangını hem rüzgarın kuvveti hem de kızılçam ormanında olması nedeniyle günlerce kontrol altına alınamamış Türkiye’deki en büyük orman yangınına konu olmuştur, yangında 16.925 Ha orman alanı yanmıştır.

Son yıllardaki resmi veriler insan kaynaklı sebeplerin %50’nin üzerinde olduğu, sebebi tespit edilemeyen yangınların da oransal olarak dağıtılması halinde bu oranın %60’ların üzerinde çıktığını göstermekte ve insan kaynaklı sebeplerin orman yangınları açısından en önemli sorun olduğu ortaya çıkmaktadır. Orman sınırları içinde orman yakma suçu 6831 Sayılı Orman Kanununda düzenlenmiş suçun hem taksiren hem de kasten işlenmesi halleri yatırıma bağlanmıştır.

Çalışmada orman yakma suçunun ceza hukuku şablonuna bağlı olarak suçun unsurları, faili, işlendiği yer, yaptırımı, özel görünüş halleri, ağırlaştırıcı ve hafifletici halleri, yaptırımları, kovuşturma ve soruşturma aşamaları ve bunların CMK uygulaması açısından irdelenmesi ve diğer yakma fiilleri ile kıyaslanması ile Yargı Kararları da incelenmek suretiyle, özellikle yaptırımların caydırıcılığı irdelenecek ve orman yakma suçunun insan kaynaklı olarak azaltılması açısından kanunen hangi düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu orman yangınları konusunda uluslararası kaynaklar da gözetilerek öneri olarak sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Orman, Yakma, Suç

MUHASEBE HİLELERİNİN TESPİT VE ÖNLENMESİNDE YAPAY SİNİR AĞLARININ KULLANILMASI**USE OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS TO DETECT AND PREVENT OF ACCOUNTING FRAUD****Dr. Öğr. Üyesi Ednan AYVAZ**

Kocaeli Üniversitesi

ednanayvaz@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÇAKIR

Kocaeli Üniversitesi

cakircakir@hotmail.com

ÖZET

Son yıllarda işletmelerde muhasebe hilelerinin sıklığı ve tutarındaki ciddi artışlar, ekonomik ve sosyal olarak önemli bir sorun haline gelmiştir. Buna karşılık muhasebe hilelerinin tespit ve önlenmesi konusu ile ilgili olarak akademik araştırma ve endüstrileri için önemli çalışma alanı konu olmuştur. Kuruluşun iç denetim sisteminin muhasebe hilelerini tespit etmedeki başarısızlığı, adli muhasebe olarak bilinen kolektif olan finansal muhasebe hilelerini tespit etmek için özel prosedürlerin kullanılmasına neden olmuştur. Yapay sinir ağlarının kullanılması finansal muhasebe hilelerinin tespitinde önemli derecede yararlı olmuştur. Zira büyük veri hacimleri ve karmaşık finansal verilerle uğraşmak adli muhasebe için büyük zorluklar oluşturmaktadır. Bu çalışma finansal muhasebe hilelerinin tespiti için yapay sinir ağlarının uygulanması ile ilgili olarak literatürün kapsamlı bir şekilde incelemesinin yanında muhasebe hilelerinin tespitine dayanan yapay sinir ağları için bir çerçeve önermektedir. Bu incelemenin bulguları, hileli verilerin tespiti ve sınıflandırılmasında ortaya çıkan problemlere birincil çözümler sağlamak için yapay sinir ağlarının yaygın bir şekilde uygulandığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Hilesi, Yapay Sinir Ağları, Adli Muhasebe**ABSTRACT**

In recent years, the dramatic increases in the frequency and amount of accounting fraud in businesses have become an economically and socially important problem. On the other hand, there has been a significant field of study for academic research and industry regarding the detection and prevention of accounting frauds. The failure of the entity's internal audit system to detect accounting frauds has led to the use of special procedures to identify collective financial accounting frauds known as forensic accounting. The use of artificial neural networks has been of considerable benefit in the detection of financial accounting frauds. Because dealing with large data volumes and complex financial constraints poses great challenges for forensic accounting. This study proposes a framework for artificial neural networks based on the detection of accounting frauds as well as a comprehensive review of the literature on the application of artificial neural networks for the detection of financial accounting frauds. The findings of this review show that artificial neural networks are widely applied to provide primary solutions to problems arising in the detection and classification of fraudulent data.

Keywords: Accounting Family, Artificial Neural Networks, Forensic Accounting

MOBBİNG VE ÜNİVERSİTELER

MOBBING AND UNIVERSITIES

Dr. Öğr. Üyesi Ednan AYVAZ

Kocaeli Üniversitesi

ednanayvaz@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÇAKIR

Kocaeli Üniversitesi

cakircakir@hotmail.com

ÖZET

Sürekli artan dünya nüfusu ile birlikte insan yaşamı daha karmaşık bir hal almakta ve yer edinmek zorlaşmaktadır. Her şeyde görülen bu fazlalaşma sınırlı sayıda olan kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Aynı zamanda kısıtlı olana ulaşmak için insanoğlu durmadan çalışmakta, kendi ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için koşturmaktadır. İş yaşamının temelinde bu döngü vardır. Sınırsız ihtiyaçlarını karşılamak isteyen insan durmadan çalışmakta, artı değer katmak için uğraşmaktadır. Gitgide artan iş temposu da beraberinde birçok sıkıntı getirmektedir. Bunlardan biri de konumuz olan mobbingtir.

Mobbingin dilimizdeki karşılığı bezdiri olarak tanımlanmıştır. Kelime anlamı ise “İş yerlerinde, okullarda vb. topluluklar içinde belirli bir kişiyi hedef alıp, çalışmalarını sistemli bir biçimde engelleyip huzursuz olmasına yol açarak yıldırma, dışlama, gözden düşürme” olarak sözlükte açıklanmıştır. İngiliz dili kökenli olan bu kelime ise yabancı kaynaklarda “bizar etmek, taciz etmek, rahatsız etmek, rahat vermemek, dirliksiz etme, dirliğini kaçırma” olarak geçmektedir. Hukuki metinlerde ise genellikle mobbing kelimesi kullanılmakta, psikolojik taciz ise eser miktarda yer almaktadır. Bizim öne çıkardığımız terim ise “bıktırma”dır. (“-Ben, onu bıktırır gönderirim!!!”)

Mobbingin birçok şekilde ortaya çıktığı, çeşitli görünümünün olduğu, Mobbingin altında birçok nedenlerin yattığı iş yaşamında bilinen bir durumdur. İş yaşamı karışık, durağan olmayan, etkileşimin yüksek olduğu özel bir alandır. Mobbingin nedenleri daha çok psikoloji bilimini ilgilendirmektedir.

Mobbingin nedenleri daha çok kişisel, kurumsal ve sosyal grup olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Mobbing görmenin kişinin kendi özelliklerinden kaynaklanabileceği hususu ilk bakışta akla yatmamakla birlikte, düşünüldüğünde aslında mantıksız bir durumda olmadığı gözükmemektedir. Şöyle ki yapılan araştırmalar iş yaşamında sosyal beceri ve özgüveni yüksek, ne istediğini bilen ve ona yönelerek motivasyonunu yüksek tutabilen çalışanların daha fazla mobbinge maruz kaldıklarını göstermektedir. Niteliksiz çalışanların büyük hedefleri ile üst makam ve mevkilere çıkma istekleri olmadığından mobbinge maruz kalmamaktadırlar.

Biz bu çalışmada daha çok kamu çalışanlarını daha çok da üniversitelerdeki kurum içi şiddeti ele alacağız. Üniversite camiası mobbing anlamında çok daha savunmasız durumdadır. Bunda yasal boşlukların çok önemli payı vardır. En son olarak da ne gibi düzenlemeler yapılması gerektiğini tartışmaya açacağız.

Anahtar kelimeler: Kurum içi şiddet, mobbing, bıktırma, yıldırma, işyeri tacizi, üniversite ve mobbing

ABSTRACT

As the world population continuously grows, human life gets more complicated and difficult to earn. It is worth noting that everything seen in a limited number of clients makes it necessary to use those resources in a more efficient manner. At the same time, humankind without a break strives to reach these limited needs, rushing to meet the needs of themselves and their dependents. This cycle is the basis of business life. People who want to meet their unlimited needs are constantly working, trying to add value to their work. The ever-increasing pace of business also brings with it many difficulties. One of them is mobbing, which is our topic.

In the language of our work the word bullying has been used as a counterpart of Mobbing. The word bullying is used to describe a repeated pattern of negative intrusive violational behaviour against one or more targets and comprises constant trivial nit-picking criticism, refusal to value and acknowledge, undermining, discrediting and a host of other behaviors in business places like schools, etc. this word English language root which originated in foreign sources "to harass, molest, badger, "To annoy, to harass, to disturb, to tease, to be unsettled, to exulcerate". In legal texts the word mobbing is often used. In psychology harassment is found in different works. In short HARASSMENT ("simply means psych out someone)

Mobbing is a well-known situation in business life, with many appearances and many reasons because business life is mixed and non-stationary with special area where interaction is high. The causes of mobbing are more interested in psychology.

The causes of mobbing are mostly divided into three categories: personal, institutional and social. At first glance, it seems that when one thinks of seeing mobbing that one may be caused by one's own characteristics, it is not in fact illogical. Research shows that employees who have high social skills and self-confidence in work life, know what they want and can keep aiming at it, are exposed to more mobbing. Unskilled workers are not exposed to mobbing because they have no intention to reach the top-level positions with big targets.

In this study, we will focus mostly on public employees and more on institutional violence in universities. Mobbing in the terms of the university community are much more vulnerable. There is certainly a very important legal gap. Finally, we will discuss about relevant sort of arrangements that should be made.

Keywords: Internal violence, mobbing, harassment, intimidation, workplace harassment, university and mobbing

DİJİTAL PARALARIN ULUS DEVLET OLGUSUNA OLASI ETKİLERİ
THE POSSIBLE EFFECTS OF DIGITAL MONEY (CRYPTO CURRENCY) ON
NATION STATE

Dr. Öğr. Üyesi SEYDİ ÇELİK

Kocaeli Üniversitesi
seydice@gmail.com

ÖZET

Bildiğimiz gibi para bir değişim aracı olarak ortaya çıktı. Bir şeyin değişim aracı niteliğini taşımasının temel koşulu ise, o şeye atfedilen, o şeye karşılık taahhüt edilen bir değerinin olmasıdır. Bu değer, yapıldığı kıymetli metalin cins ve miktarıyla belirlenebileceği gibi, üzerinde yazan miktar kadar bir karşılığın, bir kurumca/devletçe garanti/taahhüt edilmesiyle de belirlenebilir. Bir anlamda para; o paraya sahip olanın ne kadarlık bir değere sahip olduğunu gösteren borç senedir. Tarihte paranın üretilmesi ve kontrol edilmesiyle birlikte bunu yapabilen toplumların dünya tarihini etkileyecek medeniyetler kurabildiklerini görüyoruz. İmparatorluklardan ulus-devletlere tüm devletler kendi paralarını basmak ve para arzı üzerinde tekel olma çabasında olmak istemişlerdir. Bunu da bir fiksiyon olarak ortaya attıkları egemenlik kavramının bir gereği olarak görmüşlerdir. Her ne kadar son dönemde yaşanan küreselleşme teorisi ve pratiği sonucu sarsılan egemenliklerine rağmen ulus-devletlerin ortadan kalkacağına dair ortaya atılan öngörülerin gerçekleşmediği görülmüşse de yüzyıllardır uluslararası sermaye akımlarına kısıtlar getirmek, sabit döviz kuru sistemi uygulamak, ulusal para birimlerini etkin kılıcı yöntemler uygulamak suretiyle, para arzı üzerinde devlet kaynaklı monopol kurma üstünlüklerini oldukça kaybetmişlerdir.

Ulus devletlerin ilk olarak küreselleşme olgusu yüzünden uğradıkları yeni oluş ve değişimler üzerine epey çalışma yapılmıştır. Küreselleşmenin ekonomik görünümü olan neoliberalizmin yarattığı finansal krizler gelişmekte olan ulus devletler üzerinde çok önemli tahribatlar gerçekleştirmişti. 1970 yılında uluslararası finans işlemlerinin yüzde 90'ı reel ekonomi, yüzde 10'u spekülattı. Oysa Neoliberalizmin **altın yıllarında** yüzde 95'i spekülattı oldu! Yaşanan sanal refahın ve mali sermayenin ulus devletlerin baskısından kurtarılarak **“özgürleştirilmesinin”** bedeli de, her seferinde sermayenin daha da merkezileşmesine/tekelleşmesine yarayan finans sektörü kaynaklı borç krizleri oldu. Küresel değişim aracı haline gelmiş olan doları kontrol edenlerin spekülasyonları nedeniyle, her krizde, değeri üzerinde bırakın belirleyici olmayı hiçbir şekilde yönlendirici dahi olamayan gelişmekte olan devletlerin ekonomisi çöker ve yoksullaşırken, doları basan ABD ve küresel mali sermaye zenginleşti. Bunun sonucu olarak, neoliberal ekonomi politikaları tartışılır hale geldi. Bağımsız oldukları ve sadece ekonominin gerekleri doğrultusunda karar aldıkları söylenerek, eleştirilerden korunmaya çalışılan Merkez Bankaları ve onların bastığı paraların güvenilirliği sorgulanmaya başladı. İşte bu adaletsizliklerin giderilmesi için ortaya çıktığı söylenen ve bir merkez bankası tarafından yaratılmayan dijital para olgusu, mevcut Westfalya

ulus devlet düzeni sistemi ve egemen devletin niteliğinde acaba yeniden oluşum ve değişimler yaratacak mıdır?

Kendi ulusal parasını basan ve en azından kendi ülke sınırları için bir değişim aracı haline getirerek ekonomisini kontrol eden ulus devletler bu yeni dönemde kontrol edemedikleri dijital para birimlerinin karşısında en azından ekonomideki tekellerini yitirecekler midir? Ya da gerçekten iddia edildiği gibi ulus devletlerce yapılan düzenlemelerden tamamen bağımsız olması halinde spekülasyonlara dayanan neoliberal dönem ve aşırı finansallaşmacı ekonomi politikaları sona mı erecektir. Dolayısıyla küreselleşmenin tahrip edici etkisinden uzaklaşan ulus devletle güçlenecek midir? Veyahut Venezüella'nın başlattığı petrole dayalı dijital para biriminde olduğu gibi her ülke kendi dijital parasını yaratarak dijital paraların devlet müdahalelerinden azade kalma iddialarını yıkarak kendi konumlarını korumaya devam mı edeceklerdir. İşte biz bu çalışmada; dijital paranın yaygınlaşması ve giderek bir değişim aracı haline gelme ihtimalinin, eskiden olduğu gibi bağımsız para, faiz ve döviz kuru politikaları ile etkin varlıklarını sürdürmekte olan ulus-devlet yapılarında olası etkileri üzerinde duracağız.

Anahtar Kelimeler: Dijital para, sanal para, kripto para, ulus devlet, egemenlik.

ABSTRACT

Money as we know it, it emerged as a means of exchange. If something is the basic condition of carrying the nature of change, it is because that thing has an attributed value to the its exchange. This value can be determined by the type and amount of the precious metal that is made in , or by an institutional / state guarantee / commitment as well as the amount written on it. Money in one sense; Means that how much debenture you own the owner of that money. With the production and control of money in history, we see that societies capable of doing this can establish civilizations that will affect world history. From empires to nation-states all states want to print their own money and try to monopolize money supply. This also has been labelled as something deterring the concept of sovereignty.

Eventhough the recent theory of globalization and the conclusion of the practice show that the prospects for the rise of the nation-states will not be realized despite the shaken sovereignty, it has been for centuries to find ways to restrict international capital flows, implement a fixed exchange rate system; they have lost much of their superiority in establishing state-based monopolies.

A great deal of work has been done on the newness and changes that nation states first experienced due to the phenomenon of globalization.

The financial crises created by neoliberalism, the economic outlook of globalization, have caused considerable damage to developing nation states. In 1970, 90 percent of international financial transactions were in the real economy and 10 percent were speculative. Yet in the

golden years of Neoliberalism 95 per cent became speculative! There was a financial sector-originated debt crisis that was to help the more liberalization and monopolization of the capital every time the liberalization and "**liberation**" of the survival of the virtual wealth and financial capital from the suppression of the nation-states. In every crisis, the dollar printing country US and the global financial capital are enriched by the dollar, while the economy of developing countries is collapsing and impoverished, which can not even taken as a decisive guide in any crisis, because of the speculation of those who have become the means of global change. As a result, neoliberal economic policies became debatable. The credibility of the Central Banks and their repayment began to be questioned, asserting that they were independent and work under the requirements of the economy that only the economy but they are only trying to be protected from criticism.

Is the digital money that is said to have emerged in order to overcome these injustices and which is not created by a central bank will create regeneration and changes in the nature of the existing Westphalian nation state regime and the sovereign state?

Are the nation states that control their economy by launching their own national currency and at least making it an instrument of exchange for their own borders going to lose the monopoly of the economies against the digital currencies they can not control in this new period? Or, as it is indeed claimed, the neoliberal period and the extreme financial-based economic policies based on speculations will end up if they are totally independent of the nation-state regimes. Therefore, will the destructive effect of globalization strengthen the nation state? Just as in the case of a digital currency based on Venezuela's petroleum, each country will create its own digital money and continue to defend its position by destroying the allegations of digital money's incompetence from state interventions. Here this study; we will focus on the widespread use of digital money and the possibility of becoming a means of exchange and we will study its effects on the independent money, interest and exchange rate policies and the continuation of nation-state control as in the past.

Keywords: Digital money, virtual money, crypto money, nation state, sovereignty.

“TOPYEKÜN SAVAŞ İLKESİNİN ULUS DEVLETLERİN ORTAYA ÇIKIŞINDAKİ ETKİSİ”**“ THE OUTCOME EFFECT OF THE TOTAL WAR PRINCIPLE ON A NATION STATE”****Dr. Öğr. Üyesi SEYDİ ÇELİK**Kocaeli Üniversitesi
seydice@gmail.com**Dr. Öğr. Üyesi MUSTAFA ÇAKIR**Kocaeli Üniversitesi
cakircakir@hotmail.com**ÖZET**

İnsanlık tarihi kadar eski sayılan savaşma pratiğinin yıkıcı etkisi kadar toplumları geliştiren ve dönüştüren bir yanı olduğu da bilinmektedir. Bu pratik Avrupa'daki devrimler çağından itibaren birbiri ardına ortaya çıkan ekonomik, siyasal ve toplumsal gelişmelere bağlı olarak büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Osmanlının son dönemlerinde yaşanan savaşların ve özellikle dünya savaşlarının yarattığı travmanın etkisiyle cumhuriyet kurucuları olan asker-sivil elit başarıya ulaşmak için “topyekûn savaş” stratejisini benimsemişlerdir. Nitekim verilen kurtuluş mücadelesi ülkenin ekonomik, coğrafi, siyasal ve toplumsal bütün kaynaklarının seferber edilmesiyle sürdürülmüş bir Topyekûn Savaş örneğidir.

Diğer taraftan tüm toplumun seferber edilebildiği, ülkenin tüm kaynaklarının savaş amacı çerçevesinde kullanıldığı ve dolayısıyla sonuçları bakımından da toplumun tümünü doğrudan etkileyen yeni bir savaşma biçimi olarak topyekûn savaş öylesine bir kavram değildir. Daha önce halkıyla vatandaş değil tebaa ilişkisi kuran hükümdarlar mutlak iktidarlarını ulusal karakter taşımayan profesyonel (paralı) ordulara yaslamışlardı. Çoğu kez halkıyla ulusal, dilsel, kültürel vb. bir bağı da bulunmayan monarklar, güven duymadığı bir halka silah vermekten ve onu asker haline getirmekten kaçınmış; silah ve savaşma tekeli, kendi dağıttığı soyluluk ünvanlarıyla yanında tuttuğu aristokrat sınıfa tanımak suretiyle ordunun ve dolayısıyla savaşın sınırlı bir biçimde örgütlenmesini sağlamışlardır.

Burjuvazinin Pazar arayışının bir sonucu olarak ortaya çıkan ulus devletlerin uygulamaya koyduğu “topyekûn savaş” olgusunun ilgi çekici bir yönü de konunun devlet teorisi ile olan bağlantısıdır. Özellikle hayat memet meselesi olarak verilen savaşlarda bu stratejinin olağan görünmesi normaldir. Ancak burada bizi ilgilendiren husus barış dönemlerinde de sosyo-ekonomik yapının yanı sıra hukuksal ve siyasal altyapının da bu ilke çerçevesinde şekillendirilmiş olmasıdır. Gerçekten bu strateji ulus devletlerin ortaya çıkmasında ve varlıklarını idame ettirmelerinde büyük roller oynamış ve fakat daha önemlisi devletin son derece kapsayıcı ve etkin bir aygıt hale gelmesine de neden olmuştur. Nitekim 20. yüzyılda Ulus devlet zor kullanma tekeli ve bürokratik örgütlenmesiyle topyekûn savaş stratejisinin gerektirdiği uygulamaları pratiğe aktarınca hükümet müdahalesinde ve denetimde niteliksel sıçramalar meydana gelmiştir. Ekonomik kaynakların kontrolü ve işletilmesi kadar Özellikle eğitim ve propaganda yoluyla tüm yurttaşların ordunun bir unsuru haline getirilme başarısı

ordunun eskiden olduğunun aksine, giderek ulusallaşmasıyla sonuçlanmıştır. Halkı savaşa katılmaya gerekirse zorlama gibi imkânlar devleti modern bir Leviathan'a dönüştürmüştür. Nitekim Türkiye'de idari ve hukuki tüm düzenlemelerde yer bularak devletin yönetim karakterini belirleyen "milli güvenlik" kavramının cisimleştiği bir organ olarak kurulan Milli Güvenlik Kurulu Kanununun çıkarılmasının resmi gerekçesi olarak "topyekûn savaş" gereksinimlerinin karşılanması olarak gösterilmesi dikkat çekicidir. Gerçekten gerekçesine baktığımızda ilgili kanunun "Devletin maddi ve manevi bütün varlıklarının her türlü tecavüzlere karşı korunması ve yüceltilmesi amacıyla takip edilecek politika, prensip ve planların tespiti işleri ile bu konudaki hazırlık ve çalışmaları tanzim edecek esasları" derlediğini görüyoruz. Biz bu bildirimizde "topyekûn savaş" stratejisinin ulus devletlerin ortaya çıkmasında ve varlıklarını idame ettirmelerinde nasıl roller üstlendiğini tartışacağız.

Anahtar Kelimeler: Topyekun Savaş, Ulus Devlet, Egemenlik Milli Güvenlik Kurulu

ABSTRACT

The wars among societies as well as their destructive effects as fighting practice, are considered as old as human history, this fighting practice is also known as a side that develops and transforms. This practice has undergone a great transformation, depending on the economic, political and social developments that have emerged since the era of European revolutions. The military elite, the founders of the republic with the influence of the wars of the Ottoman Empire and the traumas created by world wars in particular, have adopted the "total war" strategy to succeed. Indeed, the liberation struggle is an example of a Global War that has been sustained by mobilization of all its economic, geographical, political and social resources.

On the other side, the whole war as a new form of warfare is used in the framework and the aim to mobilize the whole society and use all resources of the country, therefore directly affects the whole of the society in terms of its consequences. Previously, the rulers with no national character used people not citizen to gain absolute power by leaning on professional army (Mercenaries) . Often the people are national, linguistic, cultural etc. monarchs who do not have a tie have refrained from giving weapons to a people they do not trust and turning them into soldiers; weapons and fighting monopolies, and the aristocratic class they hold beside them with their titles of nobility, have given them the opportunity to organize the army and thus the war in a limited manner.

The nation states that emerged as a result of the market search of the bourgeoisie an interesting aspect of the "total war" that puts into practice this connection related the theory of the State. It is normal for this strategy to appear ordinary, especially in the wars given as a

life memmat issue. However, what we are interested in here, is that the socio-economic structure as well as the legal and political infrastructure in the peace periods have been shaped within this principle. Indeed, this strategy has played a major role in the emergence of nation states and their resurrection, but more importantly, it has led to the state becoming an extremely inclusive and efficient apparatus. As a matter of fact, in the twentieth century, when the nation-state has been forced to practice of bureaucratic organization and the applications required by the total war strategy, it has become a qualitative leap in government intervention and supervision. The control and operation of economic resources, the success of all citizens especially through education and propaganda as an element of the army; has gradually resulted in nationalization, as opposed to the former era. If the people need to participate in the war, the possibilities of forcing them to transform the state into a modern Leviathan.

Indeed, Turkey in determining the state's administrative character in administrative and juridical arrangements "national security" was established as a body of concepts embodied in National Security Council, the official justification for the removal of the "total war" concept is a remarkable demonstration about meeting the requirements of the character in question. In fact, when we look at the reason, we see that the related law compiles "the principles of the determination of the policies, principles and plans to be pursued in order to protect and elevate all the material and moral assets of the State against all kinds of aggression and the principles to prepare the works and preparations in this subject". In this study we will discuss how the strategy of "total war" takes over the emergence of nation states and how they play roles in the redeployment of their assets.

Keywords: Total War, Nation State, Sovereignty National Security Council

**TÜRK BORÇLAR KANUNUNA GÖRE STANDART SÖZLEŞMELERDEKİ
GENEL İŞLEM ŞARTLARI VE YAZILMAMIŞ SAYILMA KURALI****Öğr. Gör. Ayşe Dürüye BAHAR**

Gaziantep Üniversitesi

ayseyeni@gantep.edu.tr

Öğr. Gör. Gülsüm Günbala GÜVEN

Gaziantep Üniversitesi

gunbalaguven@gantep.edu.tr

ÖZET

Türk hukuku sözleşmelerde karşılıklı birbirine uygun irade beyanlarıyla kurulan bireysel sözleşme tipini benimsemiştir. Ancak sosyal ve ekonomik gelişmelerle birlikte insan ihtiyaçları da değişmektedir. Oluşan değişiklikler beraberinde standart (tip, kitlesel) sözleşme olarak isimlendirilen sözleşme türünü ortaya çıkarmıştır. Günümüzde pek çok alanda standart sözleşme kullanılmaktadır. Standart sözleşmeler ile başta sigortacılık ve bankacılık alanları olmak üzere birçok kişi ya da kurum ileride yapmayı düşündükleri sözleşmenin içeriğini tek yanlı olarak önceden hazırlamaktadır. Sözleşme yapmayı düşünen kişilere hazır haldeki sözleşmenin şartları dayatılmaktadır. Bu nedenle bu tür sözleşmeler taraflara sözleşme konusu ve içerik üzerine tartışma ayrıca koşullar üzerinde pazarlık etme imkanı vermemektedir. Sözleşmenin karşı tarafı olan kişiler özellikle de bu kişiler tüketici ise hukuki konularda yeterince bilgi sahibi olmadıkları için ayrıntılı ve teknik olarak hazırlanmış aynı zamanda genel işlem şartları ile donatılmış metinleri yeterince değerlendirememektedir. Hatta bazen ne olduklarını bile anlamadan sonraki dönemlerde kendilerini zor duruma düşürecek bu sözleşmeleri kabul etmektedirler. Standart sözleşme içeriğinde bulunan ve tek taraflı olarak önceden hazırlanan bu hükümler genel işlem şartı olarak kabul edilmektedir. Genel işlem şartları ile ilgili uyuşmazlıklar 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesine kadar mevzuatta konuyla ilgili genel bir düzenleme bulunmadığından Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik hükümlerince çözümlenmeye çalışılmıştır. Kanun genel işlem şartını bir sözleşme yapılırken düzenleyenin ileride çok sayıdaki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla önceden tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümler şeklinde tanımlamıştır. Türk Borçlar Kanununun genel işlem şartlarıyla ilgili getirdiği en önemli koruma yazılmamış sayılma kuralıdır. Çalışmamızda öncelikle standart sözleşme ve genel işlem şartı olan hükümlerden kısaca bahsedilecek, genel işlem şartlarının ortaya çıkışı, sözleşme özgürlüğü ile olan ilişkisi ve neden denetlenmesi gerektiği konuları üzerinde durulacak ardından Türk Borçlar Kanunu ile getirilen düzenleme ve yazılmamış sayılma ayrıntılı şekilde anlatılacaktır.

Anahtar kelimeler: standart sözleşme, genel işlem şartları, yazılmamış sayılma.

TÜRK HUKUKUNDA BİREYSEL SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ KAVRAMI INDIVIDUAL UNION FREEDOM IN TURKISH LAW

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet TERZİOĞLU
Harran Üniversitesi
aterzioglu@harran.edu.tr

ÖZET

Sendika özgürlüğü kavramı çalışma hayatı, çalışma barışı, işçi işveren ilişkileri ve işçinin çalışma hayatındaki verimi açısından çok büyük önem arz etmektedir. Bu yönde yapılan yasama çalışmaları; Anayasal hükümlerin dışında 274 Sayılı Sendikalar Kanunu, 275 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu ve daha sonra bu kanunların yerine yapılan 2821 sayılı ve 2822 sayılı kanunlar ve son olarak da 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu olmuştur. Bu yasalara ilişkin (Türkiyenin 1932 yılından beri üye olduğu) ILO ve Avrupa Birliği Genişleme Komitesinin yapmış olduğu eleştiriler bağlamında yaklaşık 30 yıllık süre zarfında çeşitli değişikliklere gidilmiş ve bir çok gelişme yaşanmıştır.

Sendika özgürlüğü; sendikaya üye olma, üyelikten ayrılma, sendikaya üye olmama, kurulmuş sendikalardan birini seçme ve ayrıca serbestçe sendika kurabilme, kurulmuş sendikanın kendi varlığını koruma ve faaliyetlerde bulunma haklarını barındıran bireysel ve kollektif özgürlüklerden oluşan çifte temel hak niteliğindedir. Sendikal özgürlük; bir bireysel temel hak olarak herkesin, çalışma koşullarıyla iktisadi koşulları korumak ve geliştirmek için birlikler oluşturma, sendikal hayat içerisinde çalışma veya sendikal hayattan uzak kalma hakkını güvence altına alır. Bundan başka; sendikal özgürlük, bir kollektif temel hak olarak, sendikaların varlıklarını ve faaliyetlerini güvence altına alır.

Sendika özgürlüğü dar anlamıyla sadece bireysel bir özgürlüktür. Bu alana sendika özgürlüğünün vazgeçemediği işçinin serbestçe sendika kurma, sendikaya üye olma ve üyelikten ayrılabilmesini ifade eder. Geniş anlamda sendika özgürlüğü ise sendikanın kurulmasının idari makamlarının iznine tabi olmaması, toplantı, haberleşme, gazete ve dergi çıkarma gibi özgürlüklerden oluşan özgürlükler bütünüdür. Sendika özgürlüğü, toplu iş sözleşmesi esnasında işçiyle işveren arasında adil bir dengenin oluşması anlamında işçiye güç vermektedir. Ayrıca sendika özgürlüğünün işçi ve işveren arasında çalışma barışının kurulması ve ilişkilerin daha iyi olması sürecinde önemli katkısı olmaktadır.

Bu çalışmada kavram olarak sendika özgürlüğünü ve özellikle bireysel sendika özgürlüğünü sendikaya üye olma ve olmama ya da sendika kurabilme ve sendika üyeliğinden ayrılabilme özgürlüğü bağlamında açıklamaya çalıştık. Bunu yaparken de yürürlükte bulunan anayasa ve yasa hükümlerini göz önüne aldık.

Anahtar Kelimeler: Sendika, Sendika Özgürlüğü, Üyelik, İşyeri Sendika temsilcisi,

Keywords: Trade Union, Trade Union Freedom, Membership, Workplace Trade Union representative.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERE AYKIRILIĞIN ÇALIŞANLAR BAKIMINDAN SONUÇLARI

Öğr. Gör. Ayşe Dürüye BAHAR

Gaziantep Üniversitesi

ayseyeni@gantep.edu.tr

Öğr. Gör. Gülsüm Günbala GÜVEN

Gaziantep Üniversitesi

gunbalaguven@gantep.edu.tr

ÖZET

Kişinin ekonomik varlığının devamı için kaçınılmaz olan çalışma hayatının önemli bir kısmında kişiler iş sözleşmesine bağımlı olarak çalışmaktadırlar. İş sözleşmesi nitelik olarak bağımlı hukuki ilişki kuran bir özel hukuk sözleşmesidir. Bu nedenle sözleşmeden kaynaklanan her iki tarafa da düşen yükümlülükler bulunmaktadır. İşveren tarafı açısından bu borçlardan arasında önem taşıyan yükümlülüklerden bir tanesi işçinin korunması borcu kapsamında iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasıdır. Son yıllarda sanayileşmenin artışına bağlı olarak işçi sayısının artması beraberinde iş kazalarının ve meslek hastalıklarının da artmasına sebep olmaktadır. İş kazası ve meslek hastalıklarının artış gösteren profili konuyu hem ülkemizde hem de tüm dünyada önem arz eden bir konu haline getirmektedir. Aynı zamanda işçi sağlığı ve güvenliği kavramının sadece çalışanları değil iş kazası ve meslek hastalıkları sebebiyle çalışanların yaşayacağı maddi ve manevi kayıpların çalışan yakınlarını ve böylelikle toplumun her kesimini etkilemesi konunun önemini daha da arttırmaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması konusunda iş sözleşmesinin taraflarının her birine yükümlülükler getirilmektedir. Böylelikle iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması sadece işverene bırakılmamış çalışanlara da sorumluluklar verilmiştir. İşveren bu anlamda işçinin yaşam ve sağlığının korunması için gereken tüm önlemleri almakla mükelleftir. Ayrıca mesleki riskleri önlemek, işçiye eğitim verilmesi, işçinin bilgilendirilmesi ve tüm tedbirlerin alınması, gereken araç ve gereçlerin sağlanması ve işyerindeki koşulların değişimlere uygun hale getirilmesi işverenin sorumluluğundadır. İşverenle birlikte çalışanların ise alınan önlemlere uyma, haberdar oldukları tehlikeleri işverene bildirme, işverenle konuyla ilgili işbirliği yapma gibi yükümlülükleri bulunmaktadır. İşini özenle ve işverenden aldığı emir ve talimatlara uygun şekilde yapmak zorunda olan işçi bu yükümlülükler aykırı davranması halinde bazı müeyyidelerle karşılaşmaktadır. Çalışmamızda iş sağlığının ve güvenliğinin sağlanması kapsamında öncelikle işveren tarafına sonra çalışanlara getirilen yükümlülükler ortaya konacaktır. Devamında ise iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemenin çalışanlar bakımından sonuçları anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: iş sağlığı ve güvenliği, tarafların yükümlülükleri, yükümlülükler aykırılığın sonuçları.

**TÜRK MEDENİ KANUNUNA GÖRE AİLE KONUTU VE EV EŞYASININ SAĞ
KALAN EŞE ÖZGÜLENMESİ
RIGHT RIVER SPECIFICITY OF FAMILY HOUSE AND HOUSEHOLD
ACCORDING TO TURKISH CIVILIAN LAW**

Arş. Gör. Zeynep Uyar HATİPOĞLU

Dicle Üniversitesi

zeynepuozbek@yahoo.com

ÖZET

“Aile Konutu” kavramı hukukumuzda ilk kez 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 194. maddesinde düzenlenmiştir. Maddede “*Eşlerden biri, diğer eşin açık rızası bulunmadıkça, aile konutu ile ilgili kira sözleşmesini feshedemez, aile konutunu devredemez veya aile konutu üzerindeki hakları sınırlandıramaz. Rızayı sağlayamayan veya haklı bir sebep olmadan kendisine rıza verilmeyen eş, hâkimin müdahalesini isteyebilir. Aile konutu olarak özgülenen taşınmaz malın maliki olmayan eş, tapu kütüğüne konutla ilgili gerekli şerhin verilmesini tapu müdürlüğünden isteyebilir. Aile konutu eşlerden biri tarafından kira ile sağlanmışsa, sözleşmenin tarafı olmayan eş, kiralayana yapacağı bildirimle sözleşmenin tarafı hâline gelir ve bildirimde bulunan eş diğeri ile müteselsilen sorumlu olur.*” şeklinde aile konutu ile ilgili genel bir düzenleme yapılmıştır. “Aile konutu”nun tanımına kanunda yer verilmemiş; ancak madde gerekçesinde “aile konutu”ndan ne anlamamız gerektiği şu şekilde açıklanmıştır: “*aile konutu eşlerin bütün yaşam faaliyetlerinin gerçekleştirildiği, yaşantısına buna göre yön verdiği, acı ve tatlı günleri içinde yaşadığı, anılarla dolu bir alandır.*”

“Aile konutunun ve ev eşyasının sağ kalan eşe özgülenmesi” TMK’nın gerek mal rejimleriyle ilgili hükümlerinde gerekse de miras hukuku hükümlerinde düzenlenmiştir. TMK md. 240’da Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde, TMK md. 255’te Paylaşmalı Mal Ayrılığı Rejiminde, TMK md. 279’da Mal Ortaklığı Rejiminde, TMK md. 652’de Miras hukuku hükümlerinde düzenlenmiştir. Maddelerin tümünün kapsamı birbirine paralel düzenlemeler içermektedir. Düzenlemelerin hepsinde ortak olan nokta eşlerden birinin ölümü, ortak amaç ise sağ kalan eşin, ölen eşle birlikte yaşadıkları konutun elinden alınarak, mağdur edilmesini önlemektir. Çalışmamda, öncelikle “aile konutu”nu genel hatlarıyla inceledikten sonra bir tereke unsuru olarak aile konutunun ve ev eşyasının sağ kalan eşe özgülenmesini ve mal rejimlerinin ölümle sona ermesi durumunda sağ kalan eşe aile konutu ve ev eşyası üzerinde sağlanan hakların neler olacağını, TMK’nın mal rejimleri hükümleriyle miras hukuku hükümlerini karşılaştırarak inceleyeceğim. Son olarak kanun koyucunun hem mal rejimleri hem de miras hukuku hükümlerinde neden birbiriyle benzer düzenlemeler yaptığını ve ilgili düzenlemelerin birbiriyle çelişip çelişmediğini inceleyerek çalışmamı tamamlayacağım.

Anahtar Kelimeler: Aile konutu, Ev Eşyası, Sağ Kalan Eş.

MİRAS KALAN TARIMSAL İŞLETMELERİN ÖZGÜLENMESİ
PRIVATIZATION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES BY HERITAGE

Arş. Gör. Zeynep Uyar HATİPOĞLU

Dicle Üniversitesi

zeynepuozbek@yahoo.com

ÖZET

Türk miras hukuku sisteminde, miras kalan tüm malların mirasçılar arasında miras payları oranında dağıtılması prensibi esastır. Genel miras hukuku hükümlerine göre, mirasbırakanın terekesinde bulunan tarımsal arazilerin de mirasçılara bu prensip çerçevesinde paylaşılması gerekmektedir. Ancak bu durum çoğu zaman tarım arazilerinin parçalanarak verimsiz hale gelmesine yol açmıştır. Miras kalan tarım arazilerinin bölünerek verimsizleşmesini önlemek amacıyla yeni kanuni düzenlemeler yapma ihtiyacı doğmuştur.

5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Hakkında Kanun ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda, 15.05.2014 tarih ve 6537 sayılı kanun ile değişiklikler yapılarak tarımsal işletme niteliğindeki taşınmazların miras kalması durumunda bu taşınmazların nasıl paylaşılacağına yönelik ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Aynı kanunla, Medeni Kanundaki “Tarımsal İşletmeler”in paylaşılmasını düzenleyen miras hukuku hükümleri (MK md. 659-668) yürürlükten kaldırılmıştır. Daha sonra 31.12.2014 tarihinde ilgili kanuna dayanarak “Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin” yönetmelik resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. İlgili yönetmeliğin 9-12. maddelerinde mirasa konu tarımsal arazilerde devir konusu düzenlenmiştir. Ayrıca yönetmelikte asgari tarımsal arazi büyüklüğü, dikili tarım arazisi, ehil mirasçı, tarım arazisi, tarımsal gelir değeri, yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğü gibi kavramların tanımlarına da yer verilmiştir. İlgili kanun ve yönetmelikle, asgari tarımsal arazi büyüklüğü ile yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğü belirlenmiş ve bu büyüklüğe erişmiş tarımsal arazilerin bölünemez eşya niteliği kazanacağı düzenlenmiştir.

Yapılan kanuni düzenlemelerdeki ortak amaç, yeter gelirli tarım arazilerinin bölünüp parçalanmasını ve bunun sonucu olarak da verimin düşmesini engellemektir. Keza, 5403 sayılı kanunda değişiklik yapan 6537 sayılı kanunun birinci maddesinde kanunun amacının; toprağın korunması, geliştirilmesi, tarım arazilerinin sınıflandırılması, asgari tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı kullanımının sağlanması olduğu düzenlenmiştir.

Çalışmamın konusunu; yukarıda bahsi geçen yeni kanuni düzenlemelerin incelenerek mirasbırakanın terekesinde tarımsal işletme niteliğinde bir taşınmazın bulunması durumunda miras paylaşılmasının nasıl yapılacağı oluşturmaktadır. Bu noktada konumuz açısından asgari tarımsal arazi büyüklüğü ile yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğüne erişmiş tarımsal işletme, mirasçılar arasında paylaşılamayacak ancak ilgili düzenlemelere uyularak ya ehil mirasçıya özgülenecek, ya aile malları ortaklığı veya kazanç paylı aile malları ortaklığı

kurulacak, ya Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine göre limited şirket kurulacak ya da son çare olarak üçüncü kişiye satılacaktır.

Çalışmamda bu bağlamda, 5403 sayılı kanun ve ilgili yönetmelik hükümlerini birlikte değerlendirilerek konu incelenecek; miras kalan tarımsal işletmelerin mirasçılara özgülenmesinde aranan kriterlerin neler olduğu, mirasçılara özgülemenin mümkün olmadığı durumlarda tarımsal işletmelerin akıbetinin ne olacağı, devletin mirasın paylaşılması aşamasında müdahalesinin mümkün olup olmayacağı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarımsal İşletme, Ehil Mirasçı, Miras

AİLE KONUTU İLE İLGİLİ İŞLEMLER VE AİLE KONUTU ŞERHİ

Dr. Öğr. Üyesi FİLİZ YAVUZ İPEKYÜZ

Dicle Üniversitesi
fipekyuz@gmail.com**ÖZET**

Aile konutu, eşlerin birlikte yaşayacakları evlilik birliğinin sürdürüldüğü ve yönetildiği yerdir. Medeni kanunumuz aile konutunun tayini için eşleri birlikte yetkili ve yükümlü kılmıştır. Kural aile konutunun bağımsız bir konutun olması, yalnızca aileye özgülenmiş olmasıdır. Kanunumuz aile konutunu bu özelliğini ayrıca düzenlemekle kalmamış buna ilaveten aile konutuyla ilgili bir dizi önlemler almıştır.

Eşler nasıl ki evlenmeden önce hukuki işlem yapmada serbesttir kural olarak evlendikten sonra da aynı serbestlik geçerlidir. Ancak evli kişileri sınırlı ehliyetliler kategorisine dâhil etmemize neden olan bazı sınırlayıcı hükümler bulunmaktadır. Gerçekten evli kişiler eşlerinin rızası olmaksızın bazı hukuki işlemleri yapamayacaklardır. Aile konutuyla ilgili bazı işlemler de bu türden işlemlerdir. Kanunumuz bu işlemlerin eşlerin birlikte yapmış olmalarını ya da diğerinin rızasını almak şartıyla eşlerden birinin yapmış olmasını aramaktadır. Bu işlemlere örnek olarak aile konutu kira sözleşmesiyle sağlanmış ise, eşlerden biri kendi başına kira sözleşmesini feshedemeyecektir. Aile konutu eşlerden birinin mülkiyetindeyse, malik olan eş aile konutunu teki başına devredemeyecektir.

Şahsi hakları kuvvetlendirmeye yarayan kurum olan şerh kurumu aile konutu için de kabul edilmiştir. Gerçekten aile konutu eşlerden birinin mülkiyetinde ise malik olmayan eş aile konutu şerhi verilmesini sağlayabilecek ve tapu siciline dayalı olarak iyiniyetle kazanım iddialarının önüne geçebilecektir.

Aile konutu, aile yaşamının sürdüğü yer olması sebebiyle kanunumuzda ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Eşitlik ilkesi gereğince, aile konutunu eşler birlikte seçecekler, eşlerden biri sebepsiz yere bu konuttan ayrılırsa terk etmiş sayılacak, eşler dilediği gibi bu konutta tasarrufta bulanamayacak ve tapu siciline dayanarak iyiniyetli kazanımların önüne geçebilmek içinde tapuda aile konutu şerhi verilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile konutu, eşler arasında eşitlik, hukuki işlem özgürlüğü, evlilerin sınırlı ehliyetli olması, aile konutu şerhi

VELAYETİN KALDIRILMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ ARASINDA Kİ FARKLAR

Öğr.Üyesi Dr. FİLİZ YAVUZ İPEKYÜZ

Dicle Üniversitesi

fipekyuz@gmail.com

ÖZET

Velayet kelime anlamı itibariyle sevmek sahip çıkmak demektir. Gerçekten erginliğe erişene kadar insanların sahip çıkılmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Küçük, ayırt etme gücüne sahip olsa dahi birçok kere bilinçli karar veremeyebilecek, kendisini zor duruma sokabilecektir. Bu sebeple onu en çok sevebilecek ve onu en iyi koruyabilecek kimselere velayet hakkı verilmek gerekmiştir ki; bu kimseler, anne ve babasıdır. Velayet hakkı anne ve baba tarafından ortak kullanılır. Eski medeni kanun döneminde olan anlaşmazlık halinde babanın oyunun üstün olacağı hükmü yeni medeni kanuna alınmamış ve bu konuda tam bir eşitlik sağlanmıştır.

Küçüğün menfaatinin en iyi anne ve babası tarafından korunacağı inancıyla onlara velayet hakkının verilmiş olması bu hakkın kaldırılmayacağı yahut değiştirilemeyeceği anlamına gelmeyecektir. Gerçekten Kanunumuz, çocuğun korunmasına ilişkin diğer önlemlerden sonuç alınmaz ya da bu önlemlerin yetersiz olacağı önceden anlaşılırsa, velayet hakkını kaldıracağını düzenlemiştir. Velayet hakkının kaldırılması için sebepler sınırlı sayıda gösterilmiş fakat belirli bir davranış gösterilmek yerine velayet görevini gereği gibi yerine getirememesi şeklinde bir ölçüt benimsenmiştir.

Velayet hakkının kaldırılması hakim elindeki tek çare değildir. Hakim velayet hakkını verdiği tarafı değiştirebilecektir. Gerçekten velayet hakkında karar verildikten sonra ortaya çıkan gelişmeler velayetin değiştirilmesini gerektirebilir. Kanunumuz velayetin değiştirilmesi şartı olarak için sadece çocuğun menfaatinin bunu gerektirmesini öngörmüştür.

Anahtar kelimeler: Velayet, Velayetin kaldırılması, Velayetin değiştirilmesi.

ÇEVRE VE ORMAN HUKUKU KAPSAMINDA SOSYAL ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Nilay TULUKCU
İstanbul Üniversitesi
nilay.tulukcu@istanbul.edu.tr

ÖZET

Orman sınırları içinde gerçekleştirilen madencilik işletmeciliği sürecindeki tüm faaliyetlerin (planlama, üretim, kapatma), sürdürülebilir ormancılık ilkesi ile uyumlu olarak yürütülmemesi birçok çevresel ve sosyal sorunu beraberinde getirmektedir. Çevresel etkilerin yanında sosyal sorunların da ortaya çıkması, yukarıda bahsi geçen madencilik faaliyeti aşamalarının sosyal etki değerlendirmesinin yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Sosyal etki analizi de denilen bu sürecin ihmal edilmesi, madencilik projesinden etkilenenler ile etkileyenleri (karar alıcıları) zaman zaman karşı karşıya getirmektedir. Sosyal etki analizinin çevre mevzuatında bir hukuksal temelini olmaması, bunun gözardı edilmesine, bu da madencilik faaliyetlerinin sosyal etkilerinin uygulamada ortaya konulamamasına, olası sosyal etkilere karşı önlem alınmamasına ve en sonunda bir sosyal çekişmeye yol açmaktadır.

Çevre Kanunu, çevreyi tüm canlıların ortak varlığı kabul ederek sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda çevrenin korunmasını amaçlamakta ve çevresel etki değerlendirme uygulamalarının planlama süreçlerine dâhil edilmesine ilişkin hükümlere yer vermektedir. Dolayısıyla bu faaliyetlerin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi sürecinde insan faktörünü ön plana alarak sosyal çevre üzerinde değerlendirmelerin yapılması gerekli söz konusudur. Ancak Türkiye’de sosyal etkilerin değerlendirilmesi yalnızca çeşitli uluslararası finansal kurum/kuruluşlardan alınan kredi desteği söz konusu olduğunda gündeme gelmektedir. Dolayısıyla kredi desteğinin sağlanması adına bu süreç prosedürel bir zorunluluk olarak algılanmakta, planlama sürecinde yalnızca büyük çaplı yatırımlar için çevresel etki değerlendirme raporu (ÇED) ile birlikte sosyal etki değerlendirme raporları (SED) hazırlanmaktadır.

Sürdürülebilir çevre ve ülke ekonomisi için oldukça önem arz eden bu kaynaklara ilişkin, Türkiye’de çevresel etki değerlendirme süreçlerine ilişkin mevzuat altyapısının bulunduğu ancak sosyal etkilerin değerlendirilmesine ilişkin düzenlemelerin yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda ortaya konulan sorun çerçevesinde, bu çalışmanın amacı; orman alanlarındaki madencilik faaliyetlerinin sosyal etki analizine tabi tutulması gerekliliğinin hukuksal temelini ortaya koymak, sürecin bu konudaki uygulamalarla birlikte değerlendirilmesine altyapı oluşturmak ve konu hakkında çözüm önerilerinde bulunmaktır.

Çalışmanın ilk kısmında, sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşama hakkı (çevre hakkının mahiyeti) ele alınmıştır. İkinci kısımda, sosyal etki analizinin hukuksal çerçevesi analiz

edilmiştir. Son kısımda ise, sosyal etki değerlendirilmesi bakımından önerilerde bulunulmuştur. Çalışma tartışma ve sonuç bölümü ile tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal etki, çevre, orman, maden, hukuk.

ORMANLARDA YENİLENEBİLİR ENERJİ TESİS İZİNLERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Nimet VELİOĞLU

İstanbul Üniversitesi

nimet@istanbul.edu.tr

ÖZET

Ormanlar sağladıkları toplumsal yararlar nedeniyle toplumun müşterek malı sayılırlar ve bu nedenle devletin gözetim ve denetimi altına alınmışlardır. Yani ormanlar kamu malıdır ve kamu malları arasında özel bir konuma sahiptir. Kamu mallarından yararlanma özel usul ve esaslara tabidir. Bu yararlanma esas ve usulleri anonim(doğrudan genel ve ortak) yararlanma ve özel ve özel istisnai yararlanma olarak ayrılmaktadır. Mevzuatta, ormanlardan anonim ve özel yararlanma usullerine göre farklı uygulamalar mevcuttur. Orman Kanunu 16, 17 ve 18. madde izinleri kamu mallarından özel istisnai yararlanmalara örnek teşkil etmektedir. Orman Kanunu 16. madde devlet ormanlarında maden ocakları açılması ve işletilmesini düzenler. Orman Kanunu, 17. madde ise savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, mezarlıkların, devlete ait sağı, eğitim ve spor tesislerinin ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması halinde gerçek ve tüzel kişilere izin verilebileceğini belirtmektedir. Orman Kanunu 18. Madde ise ormanlarda fabrika, hızar ve şerit tesisi izni kurulmasını düzenlemektedir.

Enerji kaynaklarını yenilenebilir ve yenilenemez enerji olarak ayırmak mümkündür. Yenilenebilir enerji; doğadaki kaynaklardan elde edilebilen ve doğa tarafından daimi olarak takviye edilebilen enerji olarak tanımlanmaktadır. Bu kaynaklar güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi, dalga enerjisi, jeotermal enerji, hidrolik enerji, biyokütle enerjisi olarak sıralanmaktadır. 6831 Sayılı Kanununun 17. Maddesi 3. Fıkrası ormanlarda herhangi bir ayrıma tabi tutmadan enerji tesislerinin ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasını kamu yararı ve zaruret koşulu ile Orman ve Su İşleri Bakanlığının iznine tabi kılmıştır. Orman İdaresi; koşul işleme; yararlanma talebinde bulunan kişiye izin tesis etmektedir.

Kamu malından özel yararlanma usullerinden birisi de izindir. İzin, kamu mallarından yararlanma ve kullanma için idarenin tek yanlı ve icrai bir işlemidir. İdare, özel yararlanma için bir izin talebinde bulunulduğunda, bu yararlanmanın kamunun yararlanmasıyla nasıl bir uyum teşkil edeceği, anonim yararlanmayı engelleyip engellemeyeceğini araştırmak ve buna göre izin bedelini belirlemek zorundadır. İdare, yararlanma izni vermek ya da talebi reddetmek konusunda geniş bir takdir yetkisine sahiptir. İdarenin bu yetkisi yargı denetimine de tabiidir. Bu nedenle iznin reddi ya da kabulü konusundaki hukuki gerekçeler büyük bir öneme sahiptir.

Çalışmada öncelikle izin kavramının hukuki tanımlaması yapılacak daha sonra ormanlardaki izin kavramı ile enerji tesislerinden yenilenebilir enerjiye tabii olanlarının 6831 sayılı Orman

Kanunu 17. madde kapsamında izinlerinin işleyişi incelenerek yarar ve sakıncaları irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Orman, Enerji, İzin

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME SİSTEMLERİNİN ÇEVRE HUKUKUNDAKİ YERİ

Dr. Öğr. Üyesi Nimet VELİOĞLU

İstanbul Üniversitesi

nimet@istanbul.edu.tr

ÖZET

Gün geçtikçe değişen sosyal, ekonomik, kültürel şartlar ve buna bağlı olarak etkileşen yaşam dinamikleri insan-çevre arasındaki bağın güçlenmesine yol açmıştır. Bu bağ beraberinde insanın çevreye olumlu veya olumsuz faaliyetlerle yönelmesini de getirmiştir. Bu nedenle de politikaların, hukukun, planlamaların ve bunların uygulanma, işletilme koşullarının çevre ve insan sağlığına olan etkilerini belirlenmesi gerekmiştir. Mevcut gereklilik sonucunda ortaya konan çevresel etkilerin boyutlarının önceden tespiti ve verilerin yorumlanarak somut bir çalışma halinde ortaya konulması kaçınılmaz hale gelmiştir. Çeşitli faaliyetlerin çevresel etkileri belirlendiğinde insana ve çevreye gelecek olası zararların da önüne geçebilme şansı doğacaktır. Bu doğrultuda dünyada çevresel etki değerlendirme sistemleri geliştirilmiştir. Çevresel etki değerlendirme sistemleri Çevre hukukunun temel ilkelerinden sürdürülebilirlik ilkesi kapsamında geliştirilmiş sistemlerdir. Sözkonusu ilke; ekonomik büyüme ile doğal kaynakların korunması arasında bir denge kurulmasını öngörüp ekosistemlerin taşıma kapasitesini dikkate alan bir büyüme modelini hedeflemektedir. Dünya’da farklı etki değerlendirme sistemleri mevcut olmakla birlikte ülkemizde uygulama alanı bulan Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED), Stratejik Çevresel Etki Değerlendirme, Kümülatif ÇED ve Ekvator prensipleri çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sistemi, önerilen proje veya faaliyetlerin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini belirleyerek, bu etkileri ortadan kaldırmayı veya en aza indirmeyi hedefleyen bir sistemdir. Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD); önerilen herhangi bir politika, plan veya programa ilişkin olası çevresel sonuçların, ekonomik ve sosyal faktörlerin de dikkate alınarak değerlendirildiği sistematik bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Kümülatif Etki Değerlendirmesi; bir proje ya da proje faaliyetinin, geçmişteki, günümüzde mevcut ve gelecekte makul olarak öngörülebilir insan faaliyetleri ile birlikte çevrede meydana getireceği değişikliklerin incelenmesidir. Ekvator Prensipleri ise ; Dünya Bankasının öncülüğünde finans sektörünün, proje finansmanında, sosyal sorumluluk ve çevre riskinin yönetilmesi konusunda emsal olarak kabul ettiği prensiplerdir.

Çalışmada; Türkiye’de Çevresel Etki Değerlendirme sistemlerinin hukuki süreci detaylı olarak incelenerek sistemler arasındaki farkı ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Çevresel Etki, Çevre, hukuk

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE İŞVERENİN EĞİTİM VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet TERZİOĞLU

Harran Üniversitesi
aterzioglu@harran.edu.tr

ÖZET

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası, işçilerin işyerindeki sağlık ve güvenliklerine ilişkin bağımsız bir yasa olarak büyük bir önem arz etmektedir. 4857 sayılı İş Kanununda sadece belirli maddelerde düzenlenmiş olan iş sağlığı ve güvenliği hükümleri, bağımsız bir yasa ile daha kapsamlı ayrıca günün ihtiyaç ve gelişmelerine uygun bir yasa ile düzenlenmiş bulunmaktadır. İşçinin işyerinde uğradığı iş kazası ve meslek hastalıklarının en önemli sebeplerinden biri, yaptığı iş konusunda yeterli bilgi sahibi olmamasıdır. Bunun nedeni ise işçinin yaptığı iş konusunda ona gerekli eğitimin sağlanmamış olmasıdır. 6331 sayılı yasa, bu konuya büyük önem vermiş ve 17. maddesiyle işverene birçok açıdan sorumluluk yüklemiştir. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasal düzenlemelerin temelinde; Türkiye'nin çeşitli tarihlerde onaylamış olduğu ve bu yöndeki, Uluslar arası Çalışma Örgütü'nün 155, 161 ve 187 sayılı sözleşmeleriyle, Avrupa Birliği 89/391 sayılı yönergesinin büyük bir etkisi olmuştur. Yönergede işverenler için öngörülen temel yükümlülük arasında bilgilendirme ve eğitim verme yükümlülüğüne özellikle yer verilmiş bulunmaktadır.

İç hukukumuzda çalışanların İş sağlığı ve güvenliğine yönelik eğitimlerine ilişkin 6331 sayılı yasanın 17. Maddesinin yanında “İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” ile daha kapsamlı bir düzenleme yapılmıştır. Yasal düzenleme gereği olarak, işveren işyerindeki çalışanlara; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliği durumunda, iş kazası veya meslek hastalığına maruz kalan kişinin tekrar işe dönüşlerinde, herhangi bir nedenle işten altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara bu eğitimi vermek zorundadır. İşverenin eğitim verme yükümlülüğüne aykırı davranması halinde aynı yasanın 26. Maddesi uyarınca, çalışan sayısı ile çarpılmak suretiyle, idari para cezasıyla karşı karşıya kalması söz konusudur. Ayrıca uygulamada yüksek mahkeme de iş kazalarıyla ilgi kusur belirlenirken işverenin eğitim verme yükümlülüğüne uyup uymadığına bakılması gerektiği hususuna önem vermektedir.

Bu çalışmamızda, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin ulusal ve uluslar arası kaynakları ile bu eğitimin kimlere ne ölçüde uygulanacağı ve eğitim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde ne gibi sorumluluklarının söz konusu olacağı hususlarına değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı, İş Güvenliği, Eğitim Verme Yükümlülüğü, İş Kazası, Meslek Hastalığı.

**TÜRK VERGİ HUKUKUNDA VERGİNİN KANUNİLİĞİ BAĞLAMINDA
İDARENİN TAKDİR YETKİSİ
POÛER OF DISCRETION THE IN THE CONTEXT OF TAXATION LAW IN
TURKISH TAX LAW**

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KÜÇÜKKAYA

Harran Üniversitesi
mkkaya@harran.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de vergi ve benzeri mali yükümlülüklerle ilişkin temel düzenleme 1982 Anayasasının “vergi ödevi” kenar başlıklı 73’üncü maddesinde yer almaktadır. Mezkur maddenin üçüncü fıkrası “Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konular, değiştirilir veya kaldırılır.” şeklindedir. Bu hüküm(ilke), vergi hukukunda verginin yasallığı(kanuniliği) olarak adlandırılmaktadır. Bu ilkeye göre vergilendirme veya vergiye ilişkin konularda tasarruflarda bulunma yetkisi kural olarak kanun çıkarma yetkisine sahip yasama organına aittir. Bu ilkenin, vergilendirme ilişkisinin taraflarını oluşturan devleti(vergi idaresini) ve mükellefi(vergi sorumlusunu) ilgilendiren çeşitli yönleri bulunmaktadır. Bunlar mükellef açısından temsilsiz, kanunsuz vergi olamayacağı ile verginin belirgin olması gerektiği; vergi idaresi açısından ise verginin alınması, gerekiyorsa bunun cebren tahsil edilmesidir.

Mükellef açısından verginin belirgin olması; vergiyi doğuran olayın, matrahın, muafiyet ve istisnaların, tahakkukunun, ödeme zamanının, vergi borcunu kısmen veya tamamen kaldıran hallerin, vergiye ilişkin şekli ödevlerin neler olduğunun ve bunlara aykırı hareket edilmesi durumunda ne gibi müeyyidelerin uygulanacağına ilişkin belli başlı temel hususların kanunla düzenlenmesini gerekli kılmaktadır. Verginin yasallığı ilkesi, idareyi bağlı yetki ile sınırlandırarak keyfi, takdir ve sınırsız ölçülere dayalı uygulamaları önleyecek ilkelerin yasalarda yer alması amacını gütmektedir. Bu ilke mükellefin özellikle mali alandaki özgürlüklerini vergi idaresine karşı korumayı ve verginin belirgin olmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda vergi ve diğer mali yükümlülükler açısından mükelleflerin hukuki güvenliğinin sağlanmaya çalışıldığını söyleyebiliriz.

Demokratik yönetimlerde vergiye ilişkin düzenlemelerin kural olarak halkın temsilcilerinden oluşan yasama organı tarafından kabul edilecek bir kanunla yapılması gerekir. Her kuralın bir veya birden fazla istisnası olduğu gibi verginin kanuniliği ilkesinin de istisnaları bulunmaktadır. Bu itibarla idarenin vergileme alanında düzenleme yapması veya takdir yetkisini kullanması istisnai niteliktedir. Vergilendirmeyi ilgilendiren bazı hususların, özellikle ekonomik ve mali konjonktürün sık aralıklarla değişebildiği bir ortamda önceden tespit edilerek kısa sürede kanunla düzenleme güçlüğü, idareye takdir ve düzenleme yapma yetkisinin verilmesini kaçınılmaz kılmıştır. Vergilendirme alanında idareye takdir yetkisi tanınması, özellikle uygulamada(bireysel işlemler açısından) hak ve eşitlik açısından önemli

sorunlara neden olabileceği için son derece önemli bir konudur. Bu itibarla idareye takdir yetkisinin verildiği durumlarda, bu yetkinin çerçevesinin kesin kurallarla belirlenmesi gerekir. Vergi hukuku alanında idareye, hem genel düzenleyici işlerde hem de bireysel işlemlerde düzenleme yapma ve takdir yetkisinin verildiği görülmektedir. Bu yetkinin bazen ilgili kanun maddesinde açıkça, bazen kanun maddesinin yorumlanmasından, bazen de ilgili hükmün uygulanmasından verildiği anlaşılmaktadır. Türk vergi mevzuatında bireysel işlemlerden olan uzlaşma, tecil, terkin, mühlet verme, kefalet talebini kabul, teminat isteme, özel hesap dönemi belirleme gibi konularda idareye takdir yetkisinin verildiği görülmektedir. Takdir yetkisi, bir hukuk kuralı ile idarenin önceden belirtilmemiş/belirli yönde karar vermesinin zorunlu tutulmadığı, birden çok karar arasından uygun gördüğü birini seçme serbestisi olarak tanımlanabilir. Ancak vergi idaresine takdir yetkisinin verilmiş olması idarenin bu konuda keyfi davranabileceği anlamına gelmez. İdare takdir yetkisini kullanırken; kanunun belirlediği sınırlar içinde hareket etmeli, eşitlik ve kamu yararını gözeterek ve gerekçeli olarak tercihte bulunmalıdır. Aksi halde idarenin bu tasarrufu, gerek kamunun gerekse de bireyin(mükellefin) hukuki durumunu etkileyip netice doğuracağından, idari soruşturma veya dava konusu olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Hukuku, Verginin Kanuniliği, İdarenin Takdir Yetkisi

HUKUK DEVLETİNİN FORMEL, USULİ VE MADDİ GEREKLİLİKLERİ FORMAL, PROCEDURAL AND SUBSTANTIVE REQUIREMENTS OF THE RULE OF LAW

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KOÇAK

Dicle Üniversitesi

mkocak2@gmail.com

ÖZET

Hukuk Devleti, kamu düzenini sağlamak adına her yola başvurabilen ‘polis devleti’nin karşıtını ifade etmek üzere yönetimde keyfiliği ortadan kaldırmak çabası olarak ortaya çıkmıştır. Bu anlayış, yöneticilerin keyfi karar ve işlemlerini, bireyin özgür ve onurlu bir yaşam sürebilmesinin önündeki en büyük engel olarak görür ve iktidarı hukukla sınırlamayı amaçlar. Bu açıdan hukuk devletinin temel düşüncesi, insanlar tarafından değil, hukuk tarafından idare şeklinde ifade edilebilir.

Hukuk Devleti İlkesi üzerine çalışan teorisyenler, bu ilke dahilinde gördükleri prensipleri genelde bir liste biçiminde sunmaktadırlar. Yazardan yazara değişmekle birlikte bu prensipler, üç temel başlık altında toplanabilir. Bunlar; ilkenin formel; usuli; ve belirli maddi/özel değerlere ilişkin yönleridir.

‘Hukuk Devleti’, formel, usuli ve maddi gereklilikleri olan bir ilkedir. Buna göre; ‘Hukuk Devleti’, ‘hukuk kuralı’ ifadesinden ayrılmalıdır. İkincisi, rüşt yaşı ya da vergilerimizi belirli bir tarihte vermemiz gerektiğini söyleyen kurallar gibi belirli bir yasal kuralı tanımlamak için kullanılır. Bunlar hukukun kurallarıdır, fakat Hukuk Devleti, politik ahlakımızın ideallerinden biridir ve bir yönetim sisteminin parçası olan hukuk sisteminin kurumlarının oluşumuna ve bu kurumların işleyişine hakim olan temel prensip olan hukukun egemenliğine işaret eder.

Formel ilkeler, bir toplumu düzenleyen ve yöneten normların genelliği, açıklığı, aleniliği, istikrarı ve öngörülebilirliği ile ilgilidir. En iyi bilinenler, Lon Fuller’ın ‘hukukun iç ahlakı’ olarak nitelendirdiği sekiz formel ilkedir: genellik; alenilik; öngörülebilirlik; anlaşılabilirlik; tutarlılık; uygulanabilirlik; istikrar; ve uyuşma. Bu ilkeler formeldir, çünkü davranışlarımıza uygulanan normların biçimini ilgilendirirler.

Bu formel özelliklerin listesi, eşit düzeyde olan ve Hukuk Devleti İlkesi’nden ayrı tutulamayan bir usul ilkeleri listesi ile tamamlanmaktadır. Usul prensipleri, normların uygulandığı süreçleri ve kurumları ilgilendirmektedir. Bu usuli ilkelerin başında, kimsenin kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkemenin kararı olmadan ve adil bir şekilde yargılanmadan herhangi bir ceza, damgalama veya ciddi bir zarara uğramaması gerektiği ilkesi (due process of law) gelmektedir.

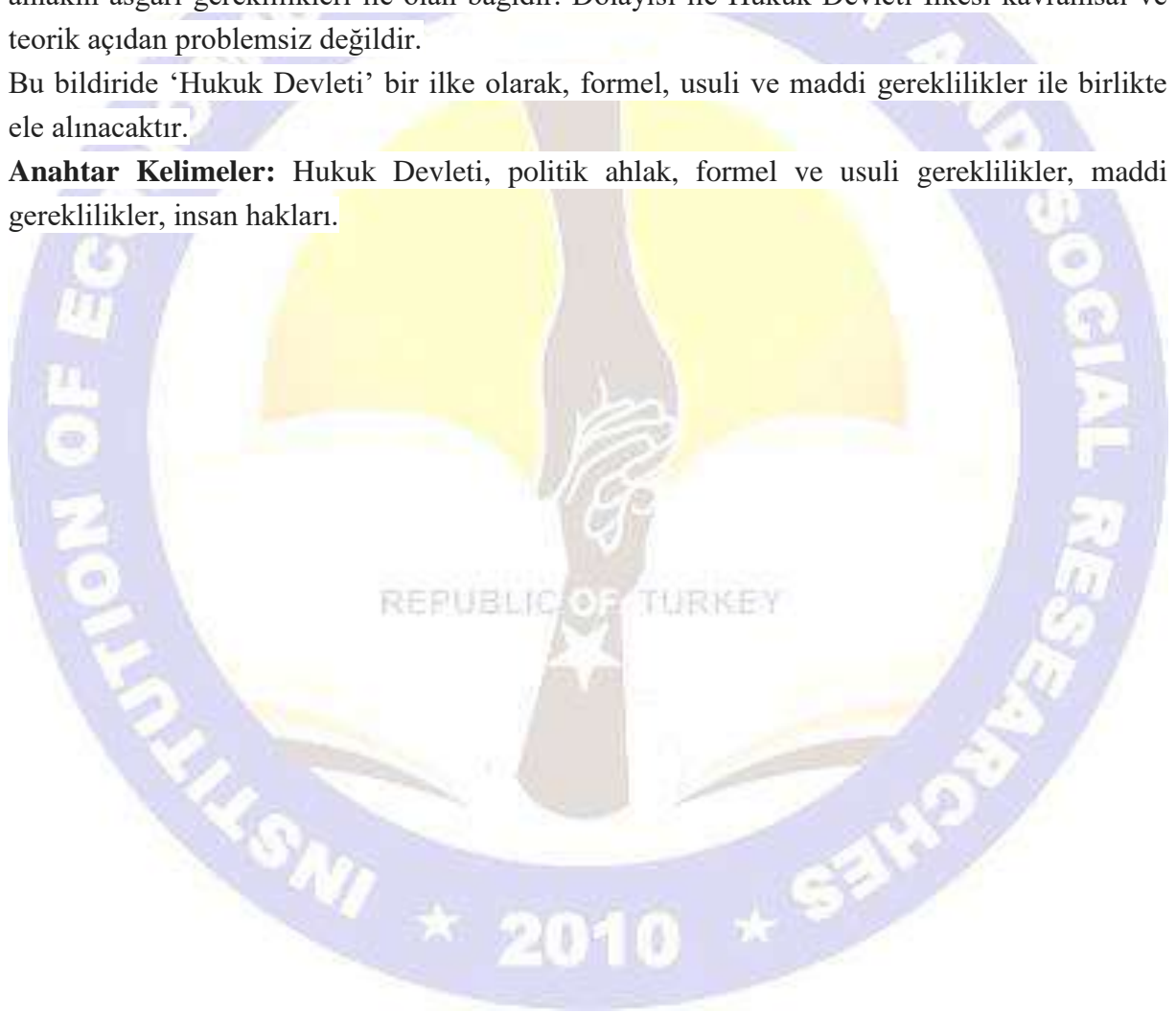
Bazı usule ilişkin gereklilikler ise kurumsal niteliktedir: Hukuk Devleti İlkesi’nin bu yönü, Montesquieu’den gelen ve kuvvetler ayrılığı olarak adlandırılan anayasal prensiple ilişkilidir. Bu, iktidarın tek bir kurumda yoğunlaşmasının bireysel özgürlükler -ve belki de kamu yararı için tehlikeli olacağı gerekçesine dayandırılmaktadır. Dolayısı ile anayasal kurumlar olan

yasama, yürütme ve yargı kuvvetleri birbirinden ayrı ve bağımsız olmalıdır. Kuvvetler ayrılığı ilkesi, bir yönü ile kurumsal diğer yönü ile maddi bir ilke olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bazı yaklaşımlarda, Hukuk Devleti İlkesi ayrıca insan onuru, özgürlük, vatandaşların kanun önünde eşitliği, devletin siyasal tarafsızlığı ve kuvvetler ayrılığı gibi belli bazı içerikle ilgili idealleri veya temel insan haklarını da kapsar. Fakat bu ideallerin ve rölativist temel insan hakları yaklaşımına bağlı kalanlar için insan haklarının nasıl tanımlanacağı yine de tartışmalı kalmaya devam etmektedir. Tartışmaların kökeninde, hukuk devletinin ‘neye karşı’ olduğu konusunda yaklaşık olarak bir fikir birliği olsa bile ‘ne için’ olduğu konusunda bir uzlaşmanın olmamasıdır. Bu anlamda hukuk devletinin negatif tanımı yapılabilirken, pozitif olarak tanımlanması daha zordur. Bunun nedeni, Hukuk Devleti kavramının yönlendirici ve politik ahlakın asgari gereklilikleri ile olan bağıdır. Dolayısı ile Hukuk Devleti İlkesi kavramsal ve teorik açıdan problemsiz değildir.

Bu bildiriye ‘Hukuk Devleti’ bir ilke olarak, formel, usuli ve maddi gereklilikler ile birlikte ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hukuk Devleti, politik ahlak, formel ve usuli gereklilikler, maddi gereklilikler, insan hakları.

ORMAN ALANLARININ İMARA AÇILMASINA İLİŞKİN YASA TASARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araş. Gör. Nilay TULUKCU
İstanbul Üniversitesi
nilay.tulukcu@istanbul.edu.tr
Prof.Dr. Sedat AYANOĞLU
İstanbul Üniversitesi
ayano52@istanbul.edu.tr

ÖZET

Ormanlar özel nitelikleri ve toplumsal yararları gereği diğer doğal kaynaklardan farklı bir hukuki rejime tabidir. Bu bakımdan ormanlara ilişkin hukuki düzenlemeler Türk hukukunda özel bir yere sahiptir. Nitekim 1982 Anayasası'nın 169. maddesi ormanların korunması ve orman alanlarının genişletilmesine yönelik özel hükümler içermektedir. Diğer taraftan ormanlar, tarih boyunca pek çok kez değişen politikaların etkisi altında kalmıştır. Dolayısıyla zaman zaman bu etkiler, hukuki düzenlemelerde ormanlar aleyhine yapılan değişikliklere imkân vermiştir. Bu konuda son değişikliklerden biri de orman alanlarının imara açılmasına izin veren düzenlemeler içeren Kanun Tasarısı'nın Ek-16. Maddesidir.

Bu çalışma, Türkiye Büyük Millet Meclisi Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda görüşülen ve Orman Kanunu'nda değişiklik yapılması öngörülen Kanun Tasarısı ile (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı) 6831 Sayılı Orman Kanunu'na eklenen Ek-16. Madde'nin değerlendirilmesine ilişkindir. Söz konusu tasarı, bu madde ile birlikte orman alanlarının imara açılmasına imkan vermekte ve Anayasa'ya aykırılıklar içermektedir.

1982 anayasasının 169. Maddesinin son fıkrası gereğince orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler orman dışına çıkarılabilmektedir. Orman bütünlüğünün sağlanması, orman- halk ilişkilerinin düzeltilmesi ve yerinde kalkandırılması mümkün olmayan orman köylerinin nakli ve kalkandırılması amacıyla konulan bu hüküm orman köylülerinin yaşadıkları toprakları terk etmek istememeleri nedeniyle birkaç küçük örnek dışında uygulama olanağı bulamamıştır. Bu hükmün uygulanabilmesi için bu tür yerlerin tarım alanına dönüştürülmesinde kesin yarar bulunması gerekir. Şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmekte olan tasarıda tarıma elverişli olma koşulu kaldırılmakta, böylelikle verimsiz orman alanlarının imara açılmasına olanak tanınmaktadır. Anayasa'nın 169. ve 170. maddeleri ise orman alanlarının imara açılmasına kesinlikle olanak vermemektedir. Bu nedenle Tasarının kanunlaşması halinde mutlaka anayasaya aykırılık oluşacak ve büyük olasılıkla Anayasa Mahkemesinde iptal davasına konu olacaktır.

Bu çalışmanın amacı; hazırlanan tasarıda yer alan, verimsiz orman alanlarının imara açılmasına ilişkin olarak Orman Kanunu'nda değişiklik yapılmasına imkân veren hükümleri hukuki açıdan değerlendirmek ve söz konusu aykırılıkların gerekçelerini ortaya koymaktır. Çalışmanın bir diğer amacı da Anayasanın 170. Maddesi ve 6292 sayılı Kanun hükümlerine göre esasen orman köylerinden göçürülecek halka tahsis edilmesi gereken bu alanların değerlendirilmesi konusunda Anayasa'ya uygun alternatifler üretebilmektir.

Anahtar Kelimeler: orman, hukuk, kanun, tasarı, imar.

KİMYASAL HADIMIN ANAYASAL HAKLAR KARŞISINDAKİ KONUMU

Doç. Dr. Cengiz GÜL
Erciyes Üniversitesi
cengizgul2002@yahoo.com

ÖZET

Türkiye'de son zamanlarda çocuklara yönelik yoğunlaşan cinsel istismar olayları sebebiyle yeniden ve daha güçlü ve kararlı biçimde gündeme gelen “kimyasal hadım” tedbirinin dünyada da giderek yaygınlaştığı görülmektedir. En değerli varlıklarımız ve geleceğimizin teminatı olan çocukları maddi ve manevi her türlü zararlı şeylerden korumak, birey, aile, toplum ve devlet olarak üstlendiğimiz en önemli görevlerdendir. Ancak bu görevin ifasında her yönüyle başarılı olunduğu ise söylenemez. Uzun süredir kanayan bir yara olmakla birlikte, son zamanlarda artan örnekleriyle toplumda ciddi infial ve reaksiyonlara yol açan, çocuklara yönelik cinsel istismar vak'alarına karşı, kamuoyunda siyaset otoritenin artık gereken hukuki ve cezai tedbirleri alması konusunda ertelenemez bir beklenti oluşmuştur. Bir süredir Hükümetin de gündeminde bulunan bu konuda, çocukların cinsel istismarını önlemeye yönelik çalışma kapsamında cezaların artırılması ve caydırıcılığın yükseltilmesi hedeflenirken, bu suçun işlenmesi konusunda önleyici ve koruyucu tedbirlerin güçlendirilip yaygınlaştırılması da öne çıkmaktadır. Bu önleyici ve bastırıcı hukuki tedbirler kapsamında, Hükümetin TBMM gündemine getirmesi artık kesin olan kimyasal hadım yöntemi ise özellikle dikkati çekmektedir. Halk arasında hadım, yani kısırlaştırma (*kastrasyon*) olarak bilinen bu yöntemin bir ceza yahut tedavi olup olmadığı, temel insan haklarına aykırı bir yönünün bulunup bulunmadığı ve bu konuda yapılacak bir kanuni düzenlemenin 1982 Anayasası'na aykırılık teşkil edip etmeyeceği noktasında, hukuku ve özellikle de anayasa hukukunu doğrudan ilgilendiren yönleri bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kimyasal Hadım, Anayasal Haklar, Cinsel İstismar, Cezai Tedbirler.

16 NİSAN 2017 TARİHLİ ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNİN CUMHURBAŞKANININ
SİYASİ VE CEZAI SORUMLULUĞU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Doç. Dr. Cengiz GÜL

Erciyes Üniversitesi

cengizgul2002@yahoo.com

ÖZET

1982 Anayasası, 16 Nisan 2017 tarihindeki referandumla kabul edilen Anayasa Değişikliğine kadar, siyaseten tam sorumsuz ancak çok yetkili bir cumhurbaşkanlığı makamı öngörmekte idi. Siyaseten tam sorumsuzluk, Cumhurbaşkanının görev süresi içinde, ne kadar siyasi yanlış ve hata yaparsa yapsın, ne TBMM ne de başka bir organ veya halk tarafından görevden alınmaması anlamına gelmektedir. Zaten anayasal açıdan geniş icrai yetkilerle donatılan ve 2007'deki halk tarafından seçilme kuralının da gelmesi sonrasında, doğrudan demokratik meşruiyet gücünü de elde eden bir Cumhurbaşkanının siyasi sorumluluğunun hiç olmaması, kamu hukukundaki, 'yetkinin olduğu yerde sorumluluk da mutlaka olmalıdır' yönündeki genel ilkeye aykırılık oluşturmaktaydı. Ancak 1982 Anayasası uygulamasında Cumhurbaşkanının tek başına imzasıyla sonuç meydana getiren işlemler yapabilmesi ve bunlardan dolayı da AY. m. 105 ve 125 gereği yargı denetiminin kapalı olması, hukuk devleti açısından ciddi sıkıntılar oluşturmakta idi. 16 Nisan 2017 tarihli referandumla kabul edilen AY değişikliğinde ise yürütmedeki iki başlılığın kaldırılmasının da etkisiyle, Cumhurbaşkanının hem TBMM'ne karşı hem de özellikle doğrudan halka karşı bir siyasi sorumluluk altına girmekte olduğu görülmektedir. Şöyle ki, başkanlık sistemlerinde normalde olmayan, seçimleri yenileme yetkisine sahip olan TBMM, bu yetkisini kullandığı anda sadece kendisinin değil, Cumhurbaşkanının da seçime gitmek zorunda kalmasına kapı açmış olacaktır. Bu da bir nevi, araları iyi olmayan Cumhurbaşkanına karşı siyaseten bir hesap sorma anlamına gelecektir. Aynı zamanda bunun, uzlaşamamanın etkisiyle sistemin tıkanmasını bertaraf etmeye yönelik pozitif bir katkısı da olacaktır. Cumhurbaşkanının, TBMM'ne karşı dolaylı biçimdeki bu siyasi sorumluluğunun yanında, ayrıca halka karşı da doğrudan bir siyasi sorumluluk altında olduğu açık bir realitedir.

Cumhurbaşkanının görevi esnasında bir suç işlemesi nedeniyle söz konusu olan cezai sorumluluk konusunda ise, 1982 Anayasası m. 105/3'e bakıldığında; "vatana ihanet" suçu dışında, cumhurbaşkanının cezai açıdan hiçbir sorumluluğunun olmadığını ifade edilebilir. Kapsamının ne olduğu belli olmayan bu vatana ihanet suçunun, Türk Ceza Kanunu dahil hiçbir ceza kanununda tanımlanmadığı da bilinmektedir. Böylesine, adeta hayali bir vatana ihanet suçu sebebiyle suçlandırılması için de, anayasadaki en yüksek nitelikli çoğunluk oranı olan ve sağlanması neredeyse imkânsız olan TBMM üye tam sayısının 4'te 3 çoğunluğunun öngörülmesi, cumhurbaşkanının az da olsa var zannedilen cezai sorumluluk ihtimalini fiilen adeta sifıra indirmektedir. 16 Nisan'daki referandumla kabul edilen Anayasa Değişikliğine baktığımızda ise, Cumhurbaşkanının cezai sorumluluk yolunun önündeki engellerin kaldırılarak işlerlik kazandırıldığı görülmektedir. Şöyle ki, AY Değişiklik metni m. 9'da "cumhurbaşkanı hakkında, **bir suç işlediği iddiasıyla...**" demek suretiyle, sorumluluk alanını vatana ihanet suçu ile sınırlamayıp, bütün suç tipleri açısından Cumhurbaşkanından hesap sorulabileceğine dikkat çekilmektedir. Ayrıca, görevi esnasında hangi suçu işlemiş olursa olsun, bir Cumhurbaşkanının yargılanması için Yüce Divan (AYM)'a gönderilmesinde aranan, TBMM üye tam sayısının 4'te 3 oranının düşürülerek 3'te 2'ye getirilmesi de, Cumhurbaşkanının ceza sorumluluğunun hayata geçirilmesini kolaylaştıran olumlu bir düzenleme olmuştur.

ÇOCUK İSTİSMARININ BOYUTLARI; TANIMLAMADA RADYOLOJİK GÖRÜNTÜLEMENİN ÖNEMİ

Safiye KAFADAR

Adıyaman Üniversitesi Radyoloji Anabilim Dalı

ÖZET

Çocuk istismarı tüm toplumlarda görülebilen, çocuğun sağlığını ve psiko-sosyal gelişimini oldukça olumsuz etkileyen tıbbi ve hukuki sonuçları olan bir halk sağlığı sorundur. İstismarlar fiziksel, cinsel ve duygusal istismar şeklinde olabileceği gibi, ihmal edilme biçiminde de karşımıza çıkabilir. Doğru tanının konulamaması veya tanıda gecikme olması halinde istismar mağduru olan çocuklar yaşamını kaybedebilir veya ağır derecede psikolojik ve fiziksel travmaya maruz kalabilir (1). Fiziksel istismar; en yalın tanımıyla çocukta doku zedelenmesine neden olan, bir diğer kişi tarafından uygulanan travmalar olarak sınıflandırılmaktadır. Ayrıntılı anamnez alınması ve ayırıcı tanıların bilinmesi fiziksel istismar açısından doğru tanı konulmasına yardımcı olacaktır. Fizik muayenede çocuğun yaşı ile uyumlu olmayan travma bulgularının tespit edilmesi istismar şüphesini artırır. İstismar olgularında ekimoz, abrazyon laserasyonların yanı sıra ısırma ya da yanık izleri, yanık izleri tesbit edilebilir. Daha şiddetli travmalarda kemik fraktürleri, iç organ yaralanmaları meydana gelebilir. Bu bulgular adli süreçte delil niteliğinde olduğundan ayrıntılı radyolojik tanılamaya gidilmeli ve elde edilen veriler korunmalıdır. Fiziksel istismarda tanının en önemli aşaması çocuğa fiziksel şiddetin uygulandığı ihtimalinin göz önünde tutulmasıdır. Ayrıca şüpheli öykü, yaşına uymayan yaralanmaların bulunması, farklı evrelerde iyileşme gösteren yaralanmaların bir arada bulunması, sağlık kurumlarına tedavi almak için başvuruda gecikmelerin saptanması çocuk istismarı açısından şüphe uyandıran diğer kriterlerdendir. İstismara uğrayan olguların üçte birinde kırıklar görülebilir. Kırığın kaza sonucu mu yoksa istismara mı bağlı olduğu ayrımı dikkatle yapılmalıdır. Direkt grafi yönteminde kemik surveyi adı verilen bir grup grafi elde edilmelidir. Daha önceleri babygram şeklinde alınan radyolojik incelemenin yeterli olmadığı kanısına varılmış olduğundan artık bu tür bir inceleme yapılmamaktadır. Yürümeye başlamayan çocuklarda kırıkların görülmesi farklı iyileşme evrelerindeki kırıkların bir arada olması yine uzun kemiklerin uç kısımlarında oluşan kırıklar, oblik kırıklar, kaburgaların arka kesimlerinde oluşan kırıklar, vertebra, skapula, sternum kırıkları, kompleks kafatası kırıkları istismar açısından oldukça şüphe uyandırmalıdır. İstismar olgularında çocuklarda fizik muayene bulguları diğer pek çok hastalıkla karışabileceğinden dolayı radyolojik incelemeler ayırıcı tanıda yardımcı olabilir (2). Çocuk istismarının doğru bir şekilde tanımlanması için hastanın ayrıntılı öyküsü, fizik muayene bulguları, laboratuvar ve radyolojik görüntüleme bulgularının değerlendirilmesi gerekmektedir. Çocuk istismarı olgusundan şüphelenilmesi durumunda, hastayı muayene eden hekimler suç duyurusunda bulunarak hukuki süreci başlatmakla yükümlüdür. İstismarın çocuklarda görülen bir tipi olan sarsılmış bebek sendromu, fiziksel bir istismardır. Bebeğin boyun kasları zayıf olduğundan dolayı sarsma ile baş kontrolsüz hareket eder. Kortikal venlerin yırtılması ile subdural kanamalar, diffüz aksonal yaralanmalar ve retinal hemorajiler oluşabilir (3). Bu çalışmada bir olgu eşliğinde çocuk istismarının hukuki, adli bilimler açısından kanıtı dayalı bulguların ve radyolojik incelemelerin önemini vurgulamayı amaçladık.

Anahtar Kelimeler: Çocuk istismarı, ihmal, radyoloji, adli bilimler

Kaynaklar

1. Aertsen, M. An Update on Imaging in Child Abuse. Journal of the Belgian Society of Radiology. 2017; 101(1):9-13.
2. Blumfield E. Imaging in Child Abuse. J Am Osteopath Coll Radiol 2015;4(4):5-11.
3. Mitsu R, Varghese J. Shaken Baby Syndrome: A Comprehensive Review of Manifestation, Diagnosis, Management and Prevention IOSR Journal of Nursing and Health Science 2015; 4(6):40-44.